

Obsah

Retrospektivní zápis let 1938 –2000

Poděkování.....str. 2

Vestec ve třicátých letech z pohledu pamětníka Vladislava Vlasatého.....str. 3

II. světová válka ve Vestci..... str. 6

Poválečná Vestec v období 1945 – 1968 str. 16

Vestec v období 1968 – 2000.....str. 29

Počet stran: 40

Počet příloh: 25

Retrospektivní zápis let 1938 – 2000

První vestecká kronika byla vedena panem J. E. Dobiášem. Po jeho smrti se této povinnosti ujal pan František Vojtěchovský. Zápisy, bohužel, přerušila na několik let druhá světová válka. Řada pamětníků může potvrdit, že bylo po válce v zaznamenávání událostí pokračováno, ale kroniky se nezachovaly. Od té doby vznikla obrovská časová mezera. Protože nebylo kde navázat, vznikla potřeba založit novou kroniku. Ta se datuje od roku 2003. Chybějící nepopsané roky byly realizovány formou retrospektivního zápisu.

Poděkování

Při studiu a zpracování retrospektivního zápisu pomáhali kronikáři vzpomínky pamětníků, rozhovory s nimi, ústní prameny i vlastní pozorování. Řadu záznamů tvoří autentické vzpomínky účastníků událostí. Někteří z nich vzpomínají na události ze svého pohledu. Některé skutečnosti se podařilo spolehlivě a přesně dohledat z materiálů uložených na Obecním úřadě Vestec a v Oblastním archivu Praha – západ.

Blanka Pašková

V doručené poště určené obecnímu úřadu Vestec se v roce 2009 objevil dopis tohoto znění:

Vestec ve třicátých letech z pohledu pamětníka Vladislava Vlasatého

Čirou náhodou jsem na internetu objevil obec Vestec u Prahy, kde jsem od raného dětství prožil mnoho krásných chvil na prázdninách u babičky. Když jsem si přečetl Vestecké listy, zjistil jsem, že se mnohé dovídám o současnosti obce, ale velice málo o její minulosti. Obec existovala, jak píše obecní úřad, od roku 1360, ale o letech těsně před druhou světovou válkou prakticky nic.

Dnes je Vestec satelitní obcí Prahy, ztratila zcela charakter zemědělské vesnice, i když bonita půdy kolem obce byla prvotřídní a pěstovaly se zde vedle obilovin také cukrová řepa a kukuřice. Svědčil o tom i počet velkých statků, rozprostřených od Šatalky kolem prašné okresní silnice až k Jelínkovým okrasným školkám. Nevím, zda současní obyvatelé statků znají jména statků „u Součků“ později u Habětínů, kde selka paní Habětínová pekla vynikající domácí chléb, který by byl dnes s podomácku utlučeným máslem vynikající pochoutkou. A když ze zbytků těsta v díži upekla točenky sypané mákem, to byla pochoutka. Ke statku Vojtěchovských na Šatalce patřili zájezdní hostinec, v němž se dělníci vracející se na bicyklech z práce v Praze zastavovali na jedno pívko a místní v neděli odpoledne na kuželky. Vedle statku „u Habětínů“ byla nízká chalupa národně socialistického poslance Mikoláše, myslím, že se křestním jménem jmenoval Václav. Bylo ho možné vidět, jak s dvěma kravkami obdělával kousek pole a na zasedání dojížděl autobusem. Nevím, zda za první republiky poslanci také „porcovali medvěda“, ale asi ne, protože na tehdejších Vestci to nebylo vidět. Jeho chalupa již neexistuje. Kolem prašné okresní silnice, kde cestář výtlučky opravoval drny nakopanými kolem příkopů a když zapršelo, pak byla velice blátivá, tam se po obou stranách rozkládaly další statky: Havlíčkův, Skřivana „Bafala“, Hrubých, dalšího Skřivana, Paškův. Na druhé straně silnice byl statek paní Hlušíčkové, Šimečkův, Preiningrův a Dobiášův. Všechny statky měly velké zahrady, kam jsme s kluky lezli pro pár hrušek nebo jablek. V obci bylo kovářství a podkovářství pana Jandečky, hokynářství pana Rezka a strojní zámečnictví pana Jiráka, který pro vesnické domácnosti vyráběl sporáky na pevná paliva a jiné zámečnické výrobky. Hokynářství „u Rezků“ dokonale nahrazovalo dnešní velkoobchody. Tam se dostalo všechno, od biče až po potravinářské a uzenářské zboží, dále líh napálení, petrolej, a tak zvané koloniální zboží. Kovář pan Jandečka obsluhoval při výmlatech tak zvanou „párnici“, jak se říkalo parní lokomobile, společnému majetku sedláků, pohánějící mlátičku Wichterle – Kovařík z Prostějova. Chalupníci měli menší mlátičku poháněnou stabilním benzinovým motorem. Mechanizace zemědělství byla ještě v plenkách. Obilí se sklízelo „hrstovkami“, což byly sekačky, které otáčivými hráběmi hrstovaly posekané obilí do dávek, které ženy vázaly do snopů. Jako kluk jsem žencům prostíral buď povřísla, upletená ze žitné slámy a vymláčená cepy v zimě ve stodolách nebo provázky, zakončenými barevnými kolíčky. Svázané snopy se na poli stavěly do panáků tak, aby devět snopů bylo postaveno klasy vzhůru a na ně se dala čepice, někde ze tří snopů položených na klasy tak, aby při eventuálním dešti byly klasy pod nimi chráněny před navlhnutím. Později si zámožnější sedláci pořizovali samovazy, které automaticky svázaly obilí do snopů, a tím se sklizeň na poli urychlila. Obilí se mohlo rychle stavět do panáků a pak z pole dovážet k mlátičce. Pohonem těchto mechanizačních prostředků byly koňské potahy. Lidé podle počtu koní laicky oceňovali zámožnost sedláků. Koncem třicátých let se objevil ve vesnici na statku „U Hrubých“ první traktor. Byl to americký „John Deere“. Neměl pneumatiky a jeho železné drapáky byly při cestě po silnici chráněny železnou obručí. Z toho žádnou radost neměl státní cestář pan Kašpar, protože obruče zanechávaly v asfaltu silnice nežádoucí rýhy. Auto ve vesnici vlastnil jen majitel statku, advokát v Jílovém pan Hrubý, který se na statku objevoval jen o víkendech, hospodářství řídil správce. Na robotu JAWA se ve vesnici proháněl jen Ota Vojtěchovský, ale jízdní kolo bylo v každé chalupě. Kovozezemědělci na kolech jezdili do Prahy pracovat. Každé ráno po čtvrté hodině vyjížděl peloton dělníků na Kačerov. Kola odstavili v hlídané úschovně a tramvaj se rozjížděla do zaměstnání. Opačným směrem vyráželi odpoledne po 16. hodině domů. Každý pospíchal na svůj kousek pole, většinou pronajatý od velkých sedláků. Kolem šesté hodiny ráno byl na prašné okresní silnici čilý ruch. Z vrat statků vyjížděly koňské potahy se žebříňáky za humna na zelené krmení. Čeledíni jeli klusem za

drnčení železných obručí na štěrkové silnici, rytmické klapání koňských podkov hodně hřmotilo, ale nikomu to nevadilo, neboť odedávna platilo, že ranní ptáče dál doskáče. Každý statek měl na kousku pole pod žitem podsetý jetel nebo vojtěšku a následující zemědělský rok tam sklízel zelené krmení pro hovězí dobytek, neboť živočišná výroba byla součástí každého statku a královstvím selky a děveček, které dobytek obstarávaly. Mléko a z něho utlučené máslo i smetana se jednak spotřebovaly doma v kuchyni, jednak se dodávaly do mlékárny v Krči. To byla živnost pana Skřivana, „mlékaře“, který každé ráno mléko na voze taženém jedním koněm vozil do mlékárny. Velké statky zaměstnávaly čeledíny. Ti tu měli celé zaopatření, stravu a bydlení (většinou spali v koňských stájích) a dostávali měsíční mzdu kolem 200Kč. Ženy, které pomáhaly při sezonních pracích, dostávaly většinou 10Kč na den, nebo sedlák zoral chalupníkům za výpomoc jejich žen na statku jejich pronajaté políčko.

Čas a mimořádné události oznamoval vesnici pan Václav Mikoláš, obecní poslíček, policajt, ponocný nebo zřízenec, jak je libo.

Přesně ve dvanáct hodin rozezvučel na zvoničce zvon. Jeho kapesní orloj ve vestě určoval poledne dost spolehlivě, i když ne na vteřinu přesně. Na vesnici ale nikomu o vteřinu nešlo. Poledne bylo, když ho pan Václav Mikoláš odzvonil. Pokud se obecní zvon ozval v jinou dobu než v poledne, znamenalo to, že někdo ve vesnici zemřel. Moje babička říkala, že zvon rytmicky rozeznělý na modlitbu „Anděl Páně“ celé vesnici říkal: „Už je tam, už je tam“. Babička vůbec měla velmi svérázné průpovědky.

Vesnice žila i sportovním životem. Viktorie Vestec sice hrála tu nejnižší soutěž, ale hrálas chutí a vervou, i když všichni byli ryzí amatéři. Přesto měli na plakátech oznamujících zápas hrdě napsáno „Viktorie Vestec I. Profi, předzápas rezervy“! Vyvrcholením sezony bylo derby Viktorie Vestec versus Slavie Jesenice. Návštěvnost tu byla vždycky velká. Někdy ovšem v zápalu boje padla i nějaká ta facka, ale z toho se aféra nedělala. Hřiště Viktorie bylo za vesnicí u rybníka, a tak se často stávalo, že když to střelci neseslo, byl míč v rybníku. To byla příležitost pro kluky, vždy ho některý ochotně vylovil. Hřiště bylo mírně do kopečka, ale to nikomu nevadilo. Nebyly tu šatny, hráči se převlékali v hostinci „U Klimešů“ a na hřiště procházeli částí vesnice, doprovázeni klukovskými nadšenci fotbalové Viktorie Vestec.

Obec tehdy neměla vlastní školu, a tak žáci každé ráno putovali pěšky do Jesenice a odpoledne se vraceli zpět. Protože měli odpolední vyučování, ve čtvrtek do školy nechodili. Ale moc si volnosti neužili, museli totiž pomáhat při zemědělských pracích. Škola v Jesenici byla trojtřídní, ve 14 letech děti končily školu a měly možnost uplatnit se v učebních oborech. Mé mamince tato trojtřídní „univerzita“ stačila. Početná rodina zedníka na vyšší studium neměla. Teprve později, na přelomu 30. a 40. let, byla v Kunraticích otevřena měšťanka a děti sem dojížděly většinou na kolech.

Vesnice ve třicátých letech neměla ani poštovní úřad. Tato instituce byla v Jesenici u Prahy, stejně jako záložna. Obec neměla ani vlastní hřbitov a pohřební průvody s nebožtíky v pohřebním voze taženém párem vraníků drkotaly úvozovou cestou až do Hrnčír. Tady po zastavení v barokním kostelíku našel mrtvý svůj klid na místním hřbitově. Pozůstalí se potom občerstvili v místní hospodě a v dobrém na nebožtíka vzpomínali.

V obci nebyl lékař ani veterinář a pamatuji si jen, že na jednom statku byl nápis „Stanoviště obecního býka“. Chalupníci tam vodili své kravky, neboť inseminátor na motocyklu v té době nebyl k dispozici. Dobrovolní hasiči měli stříkačku taženou koňským potahem. Četnická stanice byla v Písnici, a tak četník se objevoval ve vsi jen při šetření drobných krádeží nebo na křižovatce s hlavní silnicí na Benešov, a to tehdy, když tudy projížděl prezident Beneš do Sezimova Ústí.

Společenský život na vesnici jsem znal jako kluk jen z vyprávění dospělých. Soustředil se do masopustního období, kdy místní dobrovolní hasiči pořádali svůj bál, a potom na posvícenské zábavy, při nichž si sousedé vedle zábavy vyřizovali i drobné neshody, samozřejmě ručně.

Pokud jde o jména obyvatel, nejvíce bylo v obci Skřivanů (15). Bylo jich tolik, že měli vedle křestního jména a příjmení i nějakou přezdívku. Ale to by si vyžádalo delší studii. Na dětská léta prožitá zčásti u babičky v chudých poměrech, bez vymožeností techniky, ale v čistém ovzduší vzpomínám velmi rád.

Je mi líto, když dnes podél silnice na Benešov už nejsou vidět lány zrajícího obilí, ale jen všelijaké sklady supermarketů a jiných obchodních společností, v obci domy a vilky srovnané do ulic.

II. světová válka ve Vestci

Velmi tvrdou zkoušku představovala pro naši zemi II. světová válka. Vestečtí pamětníci byli v tu dobu ještě dětmi, jejich vzpomínky zůstaly v paměti stále živé. Ačkoliv se písemné záznamy nezachovaly, z vyprávění sousedů a dalších pamětníků se podařilo sestavit ucelený pohled na život ve vsi v tomto vypjatém období.

Jednou z bezprostředních předzvěstí válečných událostí v obci bylo povolání mužů k nastoupení vojenské služby v rámci částečné mobilizace 21. května 1938. Jednoho ročníku zálohy, doplněného o příslušníky speciálních zbraní.

Další všeobecná mobilizace všech záložníků do 40 let proběhla téhož roku 23. září. Tuto rozehranou partii však ukončil mnichovský diktát. Československá vláda dostala mat a armáda dostala rozkaz opustit pohraničí a opevnění. Zbraně byly předány a všichni povolání se vrátili domů.

Starostou Vestce byl od roku 1932 -1940 pan Vojtěch Táčner, který zemřel ve věku 54 let. Na jeho post nastoupil pan Stanislav Preininger, hospodářství č. 4., který starostoval do roku 1944. Posledním válečným starostou byl pan Jan Veselý, který bydlel na Vestecké ulici, v domku č. 32, stojícím před domem č. 31. Dnes už toto stavení neexistuje. V obci žilo 300 obyvatel a stálo 80 domů.

Všeobecná skleslost nastala v důsledku dalšího vývoje událostí. Dne 14. 3. se setkal dr. Emil Hácha v Berlíně s Hitlerem a vložil osud českého národa do rukou führera. Německá vojska 15. 3.1939 obsadila zbylá, už tak okleštěná území Čech a Moravy.

Jaké změny nastaly od tohoto osudného dne?

Hned následujícího dne se motoristé se dočkali nařízení ve změně jízdy, kdy se ze dne na den začalo jezdit vpravo. Dle nařízení museli řidiči tomu podřídit i umístění brzd.

Říšská banka určila kurs 1 Říšská marka (RM) = 10 K, což bylo záměrné podhodnocení koruny, aby mohlo Německo naši zemi ekonomicky vysávat. V říjnu 1939 byl zaveden přidělový lístkový systém, který zrušil volný prodej všech potravin, kuřiva i některých průmyslových výrobků. Příděly se různily. Jiné byly pro děti, jiné pro těžce pracující, velmi těžce pracující, ale i pro Židy. Zemědělcům byly příděly úměrně kráceny. V prosinci 1939 byly zavedeny šatenky na textil a poukazy na obuv. Postupem času byly příděly potravin snižovány a ceny se na černém trhu vyšplhaly závratným tempem nahoru.

Lístky byly vydávány jedenkrát za měsíc. Nakupovat se mohlo jen na přiděl uvedený na lístcích. Občanům nezbývalo nic jiného než se přihlásit jen u jednoho obchodníka s potravinami a řezníka. Ti pak na počet zákazníků dostali odpovídající množství potravin. Ústřížky od lístků obchodník evidoval pro případnou kontrolu.

Příslušníci protektorátu sice nemuseli rukovat do války. Povinností jí se jím však stalo tzv. totální nasazení. Největší potřeba pracovních sil nastala po vyhlášení "totální války", na počátku ledna 1943. Pracovní úřady byly reorganizovány a pověřeny nábořem pracovních sil na práci do německé říše. Jejich neblahou působnost poznali i vestečtí občané. Povolávací rozkaz obdržel Václav Kulhavý, narozený 1921 a Jiřina Kulhavá (sourozenci), Václav se však domů nevrátil. Zahynul při náletu v polské Vratislavi. Podobný osud potkal pana Antonína Baxu, který těžce pracoval v Praze, kam musel denně dojíždět na kole. Zemřel 4. 10. 1944 doma, na celkové vyčerpání.

Dalšími, kteří museli nedobrovolně opustit domov, byli Václav Mášek, který pracoval v Bavorsku, Jaroslav Peták, Jan Trnka, Růžena Kramulová a Emilie Zemanová. Poslední jmenovaná pracovala u pana Müllera na Šátalce. Totálně nasazenému Antonínu Skřivanovi ze Šátalky od rybníčka, dále i Václavu Máškovi se podařilo z Reichu utéct. Museli se skrývat a jejich rodiny od té doby žili v neustálém strachu z odhalení.

Od konce prosince 1940 byly všem zemědělcům stanoveny povinné odvody mléka, masa, obilí i brambor. Zemědělci museli například denně odevzdávat mléko do sběrný. Nesměli mléko zpracovávat doma. Odstředivky a máselnice byly rolníkům úředně zapečetěny. Nedostatek potravin během války pociťovali ale i občané žijící ve městech. Od rolníků v obci pak nakupovali především máslo, sádlo a vejce. Často tyto produkty měnili za poukazy na pracovní boty aj.

Během roku 1941 byl zrušen Sokol, taneční zábavy se nekonaly, byl ustanoven zákaz shromažďování.

V obci fungovaly tři obchody s koloniálním zbožím a dva hostince: U Divišů č. 5, u Zitů č. 22, a koloniál na Šátalce, u Polaneckých.

Obchod v domě č. 22 si v roce 1943 si od zestárlého pana Zity (č. 22) pronajal pan František Rezek. Před tzv. zájezdním hostincem na Šátalce, u Vojtěchovských byla toho času umístěna benzínová pumpa. Druhá hospoda ve Vestci byla U Klimešů. Sběrna čerstvě nadojeného mléka byla u pana Josefa Frouze na Šátalce.

Hospodáři nesměli obilí doma šrotovat (šrotovnice byly zapečetěny, mlít se smělo pouze v určeném mlýně, tedy na Kocandě. K semletí obilí bylo třeba písemného povolení. Hospodyňky se potýkaly s nedostatkem potravin, hlavně zápasily s nedostatkem cukru. Musely se používat náhražky, například z cukrové řepy se dělal sladký sirob, káva se nahrazovala cikorkou. Domácí jídelníček byl chudší. Maso se objevovalo svátečně. Vařilo se ze všeho, co nabídlo hospodářství, zahrada a pole. Obecní mlátička byla u Divišů, č. 5 - před žněmi se určovalo pořadí zájemců.

Zemědělské produkty byly zatíženy predepsanými dodávkami, následovaly rekvizice a namátkové hospodářské prohlídky s vojenským doprovodem.

Revize byly nahodilé a zpravidla první, kdo byl informován, byl starosta. Kontrolory nejdříve přijal ve svém domě a pohostil je, a pokud to šlo, dal včas sousedům avízo. Většinou se hospodářské kontroly obešly bez horších následků.

Postupem doby byly všechny přídělky omezovány, dodávkové povinnosti zvyšovány. Nastávala nouze, přibývalo sabotáží a kvetl černý obchod. Nejvíce sabotáží bylo v úseku výkrmu dobytka prasat a v řeznictví.

Přidělovaná selata na vykrmení pomalu rostla, protože se musela dělit s druhým čuníkem, který byl "na černo". Osoba určená pak dohledem nad porážkou často přimhouřila při vážení takového čuníka oči (za odměnu). Prase prý kvůli tloušťce sotva vidělo, ale nikdy prý nevážilo víc než 80kg. Porážka druhého čuníka musela probíhat tajně a oběť navíc nesměla ani kviknout, aby se nic neprozradilo. Chovat prase na černo znamenalo za války vystavovat se nebezpečí vyšetřování a věznění. Z poraženého prasete se musel odvádět krupon a 10kg vyškvařeného sádla.

Zostření situace v protektorátu došlo zvláště po atentátu na říšského protektora Heydricha v roce 1942. Tato historicky významná událost dala podnět k znovuoobnovení stanného práva, které bylo vyhlášeno ve dnech 27. května – 3. července 1942. Okna se po setmění musela zatemňovat dekami, roletami, večer se nesmělo nikam vycházet. Nastalo období teroru a míra utrpení národa se stupňovala. Narůstaly represe, zatýkání a popravy. Hospodářské sabotáže se za heydrichiády trestaly smrtí.

Krutý konec v tu dobu potkal i tři vestecké muže - řezníky. Byli obviněni z kolaborace, věznění a popraveni.

Hostinský a řezník Jaroslav Klimeš (č. 9), pouze krátká zpráva v novinách ujistila pozůstalé, že se jmenovaný domů nikdy nevrátí.

Podobný osud stihl i pana Josefa Skřivana ze Šátalky (č. 152), narozeného 1898. V roce 1942 byl gestapem zatčen. O jeho věznění v Praze byla rodina informována, podporovala ho a udržovala s ním spojení. Kontakt však ztrácela, když byl odvezen do Terezína. Až po válce se pozůstalí dozvěděli bolestivou zprávou, že byl umučen v Mauthausenu.

Pan Josef Skřivan (č. 79) z Vestce byl třetí, kterého potkal tragický konec.

V době výjimečného stavu platil např. zákaz shromažďování na veřejnosti i v uzavřených prostorách a zákaz vycházení po policejní hodině.

V hospodách se nevysedávalo, pro pivo se chodilo se džbánkem. Zákaz se netýkal divadel a kin. Tato kulturní zařízení byla významným nástrojem propagandy. Nejblíže bylo do kina ve Zlatníkách, dále do Prahy. V kině se hrálo jedenkrát týdně. Hlavnímu filmu předcházela týdeník, který přesvědčoval diváky o úspěších nacistické armády na evropských bojištích.

Od května 1940 byly zakázány všechny taneční zábavy.

Zákaz nebyl respektován hlavně mládeží, která se chtěla bavit, a proto riskovala. Scházela se na tanečních zábavách v hospodě - načerno. Scházeli se např. v hospodě "v zatáčce" uprostřed Hodkovic. Z toho vyplývalo, že na začátku a na konci vsi někdo hlídal a musel dát včas znamení o blížící se kontrole.

Zákaz shromažďování v podstatě neplatil pro děti. Ty se kromě školní docházky mohly setkávat v létě na pastvě nebo v zimě na sněhu a na ledě.

A jak jinak prožívaly válečnou dobu?

Ti co byli školou povinní, chodili do obecné školy v Jesenicích č. 77. Budova stála t. č. u benešovské silnice, na konci obce. V pololetí a na závěr školního roku dostávali školáci českou a německou verzi vysvědčení. Vyučovalo se sice česky, ale od první třídy byla dalším povinným jazykem němčina.

Některé učebnice byly odstraněny, jiné usměrněny, zalepeny nebo vymazány texty o naší republice. Navzdory směrnice učitelé přesto vyučovali tak, aby zachovali národní cítění dětí.

Ředitelem školy byl tehdy pan Karel Uhlík, který rád hrál na housle. Dalším vyučujícím byl například, pan Antonín Čermák, Jiří Zavadil Jiří, Květoslav Chrdle. Vyučovalo se ve dvoutřídkách. Pouze první třída byla samostatná. Bývalé školačky si vzpomínají, že pan ředitel nazýval všechny dívky stejným jménem. Všechny byly Mařenkami. Rád prý děti využíval k různým domácím službičkám. Chlapci zase rádi vzpomínali na cestu do školy a zpět. Ta vedla kolem jesenického rybníka a kolem zahrady pana Chrudimského. Voda v rybníce přitahovala a zrající třešně na zahradě přímo vábily k utrnutí, krocani děsili pro změnu kolemjdoucí školačky. Do školy se chodilo pěšky, a pokud zima nadělila velký příděl sněhu, zapřáhl některý sedlák koně a na saních dopravil děti do školy.

Do měšťanky v Kunraticích jezdily děti na kole nebo chodily pěšky. V zimě mívaly někdy uhelné prázdniny. Za takových okolností se chodilo do školy jedenkrát týdně, pro učivo.

Když se školáci vrátili ze školy domů, čekaly na ně povinnosti. Museli zamést dvůr, postarat se o drůbež, králíky. Do polí vyvedli husy, kachny, kde je nechali pást a hlídali je. O prázdninách pomáhali při žních, sbíraly klásky na sklizených polích, měli na starost mladší sourozence. Každá rodina chovala hospodářská zvířata, vlastnila dvorek, chlévy, zahradu a pole. Děti musely rodičům pomáhat.

Kuratorium pro tělesnou výchovu mládeže byla obdoba Hitlerjugend. Principy platily stejnou měrou pro chlapce i pro dívky.

Snaha převychovat českou mládež podle zásad nacistické výchovy, tzn. oddaně přijímat poslušnost, mít smysl pro povinnost, kázeň a obětavost, se ve Vestci ani přes snahy některých jednotlivců neujala.

Během války byly postupně zakázány všechny spolky a rozpuštěny politické strany. Pod hrozbou smrti bylo zapovězeno poslouchání českého rozhlasu z Londýna a Moskvy. Okupační úřady povolily v obci pouze hasičský sbor, jehož činnost však podřizovaly válečným záměrům. Na zbrojnici i stříkačkách se objevily německé nápisy, benzín pro motorovou stříkačku byl na přiděl, hasiči byli nuceni stavět noční hlídky aj. Hasičské schůze musely být předem hlášeny a řešit se na nich mohly pouze provozní problémy sboru.

Vestecký hasičský sbor měl požární zbrojnici v obecním baráku č. 3. Jednu místnost zde obýval obecní strážník Větrovec s rodinou. Kromě služebních povinností zprostředkovával informovanost místních občanů. K tomuto účelu měl v obci vymezená místa (např. před hospodou U Klimešů). Zde zatroubil na trubku a shromážděným občanům sdělil důležité zprávy.

Začátkem roku 1942 utichl nadobro zvon ve zvoničce na návsi. Okupační úřady nařizovaly, že musí být roztaven pro válečné účely.

Autobusový provoz byl za války silně omezen, přednost měla přeprava pracujících do továren a školní mládeže. K silné redukci provozu došlo roku 1943, kdy chyběla vozidla, náhradní díly, palivo i personál. Koncem války byla většina autobusů poškozena, zničena nebo zabavena některou z bojujících armád.

Vestečtí, pokud cestovali do Prahy za prací, museli za každého počasí jít pěšky či jet na kole do Kunratic, někdy až do Prahy. Autobusová doprava existovala, ale autobusy byly neskutečně přeplněné. Cestující seděli i na střeše vozidla nebo se vzadu drželi žebříku. Pokud měl řidič nějaké problémy, cestující mu ochotně pomáhali.

Od roku 1925 zajišťovala dopravu obyvatel z Kačerova do Kunratic, respektive na zastávku Zelené domky, městská autobusová linka č. 114. Trať autobusu zajížděla až do lesa a kopec u Kačerova objížděla. Autobus jezdil na plyn a na konečné na Kačerově byl stojan, ze kterého se plynová nádrž plnila. Silnice a rozsáhlý komplex Thomayerova nemocnice byly Němci na konci války natřeny na zeleno, jelikož původní světlý nátěr vynikal a mohl dobře sloužit jako orientační bod. Nejbližší stanice tramvaje končila v Krči, na Zelené lišce. Autobusy během války nejezdily pravidelně. V roce 1944 nejezdily vůbec.

Tato skutečnost utvrzuje fakt, že jediným spolehlivým dopravním prostředkem bylo jízdní kolo. Větší přepravu na vesnici zajišťovaly především koňské povozy. Jan Trnka, František Rezek, František Habětín a Josef Frouz ze Šátalky byli ve Vestci jedinými autodopravci. Ve válce jezdila auta na dřevoplyn, nebyl benzín. Na zadní části auta byl připevněný kotlík, ve kterém se topilo dřevem.

Krátce o počasí

Válečná zima 1941/1942 byla nejstudenější a poměrně dlouhá. Souvislá sněhová pokrývka se vydržela od konce října 1941 až do poloviny dubna 1942. Ještě delší byla zima v letech 1943/1944, kdy sníh napadl v listopadu a roztál až v květnu následujícího roku. Souvislá sněhová pokrývka ležela místy téměř půl roku. Nejvyšší výška sněhu byla v březnu a začátkem dubna.

Sněhu bylo prý tolik, že byly zaváté všechny hlavní přístupové cesty do obce i okresní silnice. Muži museli vzít lopaty a prohazovat. Od počátku protektorátu totiž platila pracovní povinnost prohazovat v zimních měsících zaváté silnice a zajistit přístupy.

Rok 1945

Nálety amerických letounů nad nepřátelským územím se stupňovaly a dávaly tušit blížící se frontu. Ve dnech 13. a 14. února se staly německé Drážďany cílem kobercového náletu spojeneckých letek.

Rovněž spojenecký nálet 14. února na Prahu (ČKD), Plzeň (Škodovka) za sebou zanechal řadu zničených objektů.

Vzdálený hřmot motorů spojeneckých bombardérů, dunění vybuchujících pum ze 160 km vzdálených Drážďan nebo rudá záře s děsivými sloupci kouře z nedaleké Prahy. Není pochyb, že tyto dramatické momenty vyvolávaly v lidech strach, nejistotu a obavy z budoucnosti.

Do období jarních měsíců 1945 je zasazena událost, kterou může potvrdit řada pamětníků. Místní děti a zaměstnanci zahradnictví Oskara Kleina v zatáčce byli prvními svědky neobyčejné události, kdy na konci války na poli pana Šimečka "Na Znamení" spadlo spojenecké letadlo. Další spojenecké letadlo spadlo i v Jesenici, nedaleko Zdiměřic.

Velikonoce roku 1945 připadly na 1. a 2. dubna. Paní Bohumila Friedrichová (Švejdrová) z domu č. 62 vzpomínala, že svátky společně s matkou musely nečekaně strávit u bratra ve Psárech. Doma zůstal jenom otec. Podobně tomu bylo u Hrábků (č. 48) a na zahradě u Tauseků (č. 108). Jejich domy a zahrady obsadili Němci. V domech se zabydleli, na zahradě vybudovali krátkodobě vojenské pozice – hnízda nebo pozorovatelné. Poloha zahrad Němcům musela vyhovovat. Poskytoval odtud dobrý výhled na Prahu. Němci skromné zásoby majitelům domů vyjedli a po velikonočních prázdninách prostor opustili.

Koncem dubna 1945 se konal v hospodě U Klimešů koncert české hudby. Sešli se zde posluchači nejen z Vestce, ale i z okolí (i ze Psár). Pamětnice paní Vlasta Kinclová (Kašparová) – účastnice setkání, si bohužel nedokázala vzpomenout na žádné detaily, týkající se této události. Nevíme tedy, kdo koncert pořádal, ani kdo na něm hrál. Nicméně velmi živě si pamatovala, že na setkání přišli i mladíci ze Psár, na které jako mladá dívka vzhlížela s obdivem. Osud však k těmto hochům nebyl vůbec příznivě nakloněný. Užít si života jim nedopřál. Neuběhl ani měsíc a ve vypjatých májových dnech byli nacisty zastřeleni. Zúčastnili se spolu s dalšími psárskými muži stavění barikád.

Květen 1945

Již od počátku roku 1945 do Čech a Moravy začali přicházet tzv. „národní hosté“, což byli Němci, kteří prchali z východního Pruska a Slezska před postupující Rudou armádou. Utíkali v povozech s plachtami. Koncem války utíkali směrem na západ i němečtí vojáci.

V noci 5. května a v dalších dnech nepřetržitě přšelo. Z revoluční Prahy Němci již přímo chvátali, cestou odhazovali zbraně, trofeje, přebytky věcí. Jiní se převlékali nebo dobrovolně přecházeli ke Spojencům. Německá vojska začala odcházet z Prahy večer 8. května. Kolony tvořily většinou bojové jednotky, ale odešlo i německé úřednictvo a většina z asi 25 tisíc německých civilních obyvatel. Řada obyvatel Pankráce se ale stala jejich rukojmími. Byli vyhnáni ze svých domovů, donuceni vytvořit zástupy a postaveni před hlavně německých tanků. Ty je před sebou hnali směrem k Jesenici. Mnozí z nich nepřežili. Jiní, na smrt vyčerpaní a psychicky zdeptaní, hledali záchranu u lidí na okraji Prahy.

Vestecký pamětník Jiří Peták vzpomíná: Rodiny bydlící v blízkosti hlavní silnice přijaly mezi sebe k smrti vyděšené občany z Pankráce a poskytli jim ubytování.

V dramatických dnech květnové revoluce, kdy zoufalá Praha volala o pomoc, uspořádali vestečtí občané sbírku potravin. Pan František Rezek ji pak svým autem dopravil do Prahy, V tu dobu se jednalo o dosti riskantní čin. Německé kontroly byly nemilosrdné a leckteří za svou dobročinnost zaplatili životem.

Událost na konci války v květnu 1945 podle pana Semeráda

Na začátku děje byl jeden poloanonymní dopis, který poslal v roce 2007 jakýsi „děda Semerád“ do redakce pražských novin. Zmíněného dědu jsme nakonec identifikovali jako Jaroslava Semeráda, který se ve Vestci narodil v roce 1929. Ve svém dopise vzpomíná na květnové události v roce 1945 ve Vestci a připomíná dramatickou událost, kterou prožil s ostatními vesteckými muži v revolučních dnech. Tehdy se podruhé ve svém životě narodil.

Dne 5. 5. 1945 vypukla v Praze revoluce. Rozhlas jako jediné informační médium naléhavě volal o pomoc pro bojující hlavní město. Desetitisíce Pražanů vyšly do ulic. Během jediného dne a noci vyrostlo v našem hlavním městě na 3000 improvizovaných barikád.

6. 5. 1945 - I občané Šatalky, v blízkosti hospody u Vojtěchovských chtěli na státní silnici (tehdy Benešovské) postavit barikádu ze zemědělských strojů, kotlů z mlátičky a různého harampádí. Hostinským byl t. č. pan Štekr. Naštěstí zůstalo jen u myšlenky, která nebyla realizována. Tragická zkušenost psárských občanů, kterým se tato horlivost krutě vymstila, poučila vestecké, že od stavění barikády nakonec ustoupili a německým tankům, které se od Benešova řítily ku Praze, nebyl kladen odpor. Psárští občané naházeli na silnici směrem na Radlák lesní stromy. Za takto kladený odpor zaplatili psárští muži krutou daň. Zastřeleni byli ti, co měli ruce od smůly. O život přišli i další, neúčastnění. Stačilo, že měli ruce zrasované ruce od práce.

A jak se situace dále vyvíjela?

Dne 7. 5. se všichni vestečtí muži ve věku od 16 - 60 let (asi 30 mužů) museli shromáždit do sálu hostince "U Klimešů", kde strávili celou noc.

Dále pan Semerád ve svém vyprávění pokračoval:

Následující den ráno nás vyvedli na hřiště za obcí, kde jsme kopali směrem na Prahu hluboké jámy pro kulometry. V noci ze 7. 5. na 8. 5. nás přemístili z hostince do stodoly statku č. 11. Zde jsme do pěti hodin čekali, co se bude dít. Pak nás vyvedli do hluboké úvozové cesty směrem na Zdiměřice. Zde jsme museli sedět a ti kluci (opravdu kluci) od SS chodili kolem nás se samopaly a pancéřovými pěstmi. Naše čekání v lijáku (připomínám, že celou tu dobu od 6. 5. přšelo), možná i na smrt, trvalo do rozednění. Ten čas, to čekání bylo pro nás strašné.

Ale.... pak přišel vyšší důstojník Wehrmachtu a po celé obhlídce pravil: "fi ksintl, je po fálce, putete domů, aufstehen und maschieren nach gasthaus". Ještě teď, po dvašedesáti letech to přesně tak v noci slyším; vzpomínal děda Semrád.

Snad bylo naše štěstí v tom, že velící frajtr SS se v hospodě opil (nebo byl opit), takže těm osmnáctiletým klukům nepřišel dát rozkaz. Snad? Tolik z dopisu dědy Semeráda.

Nabízí se i jiná varianta, která podává na tuto událost jiný pohled. V onu kritickou dobu, kdy bylo cítit, že se blíží konec války, se prý v prostoru mezi Šeberovem a Zdiměřicemi pohyboval nějaký občan v hasičské uniformě či v bílém oblečení. Mohl tak připomínat parašutistu. Údajně to měl být kočí ze statku na Drazdech. Možná, že byl oblečen i jinak, ale v každém případě vzbudil podezření a stal se předmětem dalšího vyšetřování, do kterého byli vtaženi vestečtí muži.

Získali jsme však další svědecké výpovědi k této události.

Nejprve byli vestečtí muži postaveni ke zdi u Škorpů. Mezi zadrženými byli i muži z Hrnčírů. S Němci se snažil vyjednávat pan Oskar Klein, (majitel zahradnictví na konci vsi) jelikož uměl německy. Zadržení byli umístěni do hospody u Klimešů a nakonec propuštěni druhý den ráno. Bez ztrát na životech a újmě na zdraví. Jaká okolnost přispěla k šťastnému konci? Asi blízkost konce války? Němcům nastaly určitě jiné starosti.

Jinou událost, ale stejně vypjatou a typickou pro tuto dobu, prožili občané Šátalky na počátku revoluce. Byli to hlavně ti, co bydleli v blízkosti zájezdního hostince. Hostinským byl toho času pan Štekr a právě klenuté prostory sklepa této budovy posloužily k úkrytu místních, kteří se báli setrvávat ve svých domech. Německé jednotky, na koních, v autech pročesávaly okolí a hledaly partyzány. Bylo třeba někoho, kdo by uměl německy a s Němci vyjednával. Bývalý poslanec Václav Mikuláš a ing. Perla se ujali této povinnosti. Stali se mluvčími svých sousedů a vysvětlovali německým vojákům, že se nikdo takový v této lokalitě nenachází. Podařilo se je přesvědčit. Němci vyklidili své pozice a místní se mohli oddechnout a vrátit do svých domovů.

Obec Vestec osvobodila sovětská armáda. Osvoboditelé vjížděli do obce s pohozy taženými koňmi, na motorkách, ve vojenských autech. Tanky s rudou hvězdou projížděly jen po hlavní, benešovské silnici. Počasí bylo slunečné, kvetly šeříky a kaštany. Unavení a špinaví vojáci se koupali ve Vesteckém rybníce. Po dobu asi dvou týdnů byli ubytováni ve statcích. Na statku č. 17 - U Knajzlů byla kuchyně, velitel byl ubytován u Petáků č. 49. V okolních domech byli rozmístěni další vojáci. Spalo se různě, po zemi, na slámě. Vojáci, ať to byli Němci nebo Rusové, vstupovali do domů suverénně, brali si, ať se jednalo o jídlo, kola, boty, vejce, co potřebovali. Boty si nechávali spravovat u Ješátků, vzpomínal pan Peták. Odhozené zbraně se soustřeďovaly ve statku u Knajzlů, poté byly sváženy do Prahy. Zbraně prý byly naházeny i do rybníčka na Šátalce. Během celého protektorátu, ale hlavně na konci války, střežili na Šátalce německé hlídky, skryté za stromy, provoz na benešovské silnici. Nesmělo jim ujít ani to, co létalo nad jejich hlavami.

Po osvobození se úlohy vyměnily, kontrolu hlavní komunikace bezprostředně po osvobození převzali ruští vojáci. Němci kvapem opouštěli Prahu, utíkali směrem na západ. Někteří se snažili svou totožnost zakrýt převlečením. Pan Peták vzpomíná na dlouhý zástup zajatců, který se vlekl od Betáně až na Šátalku.

V prvních dnech osvobození byly na vesteckém hřišti soustředěny stovky německých zajatců. Hlídali je ruští vojáci. Odebrané zbraně byly podle očitých svědků zabaveny, některé prý skončily na dně rybníku na Šátalce, který byl v sedmdesátých letech zavezen.

Osvobození obce se obešlo beze ztrát na životech. O odbojové a partyzánské činnosti není nic známo. Po válce na pomník obětem padlým z I. světové války přibyl černý žulový panel. Jména devíti vesteckých mužů, padlých v I. světové válce, byla dodatečně vyryta a zároveň bylo vzpomenuáno obětí II. světové války.

Válečné období uzavřeme krátkým zamyšlením. Vnucuje se otázka: Která válka byla horší? Těžko se hledá odpověď. Říká se, že ta poslední. Asi ano. Ta první – velká a hladová, zanechala na pomnících dlouhé seznamy padlých českých hrdinů. V té druhé kromě ztrát na životech, zanechala naši zemi ekonomicky vysátou a vyčerpanou. Nacistický teror sloužil k represím, k zastrahování a pokořování našeho lidu.

Havarované letadlo - Událost na sklonku II. světové války (článek ve Vesteckých listech)

Jak událost popisovali vestečtí občané

Jaro roku 1945 bylo ve znamení posupující fronty jak z východu, tak ze západu Evropy. Piloti stíhacích perutí spojenců (Spitfire, Mustang) stále více a hlouběji pronikali do vzdušných sfér našeho okupovaného území. Podnikali bojové operační lety, jejichž cílem byly hloubkové útoky namířené zejména na dopravní infrastrukturu a průmyslové objekty. Lidově se jim říkalo kotláři, protože jejich častým terčem byly vlakové soupravy, resp. kotle lokomotiv, které prostříleli a zneškodnili. Na sklonku II. světové války byli často vidět nad naší obcí.

Jednoho dubnového dne se celým Vestcem nesla jedna jediná zvěst. „Na Znamení prý spadlo letadlo! Kdo měl nohy, tak tam běžel. Motor letadla ještě nevychladl a už byli u něho ti nejmladší a nejrychlejší.

„Spojenecký letoun zdařile přistál na Šimečkově poli“, vzpomíná pan Ladislav Jirák, který byl prý na místě mezi prvními.

„Pilot byl mladý, vysoký, pohledný. Oblečený v kožené uniformě, na hlavě měl helmu“, popisuje mladíka paní Marie Papírníková.

„Na palubní desce měl vyryté čtyři hákové kříže, zřejmě úspěšné sestřely nepřítel“, stačila tehdy postřehnout paní Emilka Zemanová.

Pak přispěchali dospělí. Letec mluvil anglicky, takže byl místními odveden ke Knajzlům, kde měl možnost se domluvit. Brzy nato ale dorazily do vsi bařelé pořádkové jednotky Einsatzgruppe, které hlídkovaly na benešovské ulici a které letce odvezly. Jak byl k němu osud laskavý, není známo.

Na Šimečkově poli zůstalo jen opuštěné letadlo se čtyřmi kříži na palubní desce, a zapomenutá kožená helma. V okolí nebyl tento případ ojedinělý. Na polích sousední Jesenice byla popisována obdobná událost.

Z dopisu Mgr. Vladaře z 9. 9. 2007

Výzva I. díl - objasníme osudy havarovaných letadel?

V jednom z minulých čísel Vesteckých listů (VL 4/2005, 22. 4. 2005, a okrajově v článku Jelínkova zahrada VL 4/2006, 31. 3. 2006) shromáždila kronikářka obce unikátní svědectví pamětníků o nouzovém přistání amerického stíhacího letadla v polích "Na znamení" východně od obce na sklonku 2. světové války. Je však možné dnes ještě tento příběh podrobněji rekonstruovat?

Měsíc duben roku 1945 byl ve znamení konce okupace a blížícího se osvobození, ovšem právě v tomto období mělo české obyvatelstvo nejvíce pocítit hrůzy války. Jejich první předzvěstí byly útoky hloubkových letadel. Tak 1. dubna 1945 napadl americký hloubkový letec osobní vlak v zastávce Horní Měcholupy. Během útoku zahynuly 2 osoby. Tragický byl hloubkový útok 25. dubna v Uhříněvsi, kde vedle 2 místních občanů zahynulo několik německých civilistů prchajících před postupující frontou. Patrně nejstrašnější byl útok na tyto uprchlíky v údolí pod Dolními Břežany, počet obětí se ani nedalo zjistit. Pro americké hloubkové letce bylo nemožné rozlišit povahu cíle, na který utočili, měli za úkol zamezit jakékoli dopravě v týlu nepřítel. Dlužno dodat, že se jednalo o úkol nanejvýš nebezpečný, který předčil snad jen obdobně vedený hloubkový útok na dobře bráněná německá letiště.

A právě s tímto cílem podniklo americké letectvo dne 16. dubna 1945 rozsáhlý útok na letiště v okolí Prahy. Některými jednotkami byla napadena Ruzyně, ale hlavní cíl představovalo letiště v Praze-Kbelích. Mezi americkými útočníky, konkrétně Na strojích P-51 Mustang od 4. stíhací skupiny pod velením Lt. Col. Sydney S. Woodse, si mohutně vyzbrojená protiletectká obrana kbelského letiště v krátké chvíli vyžádala ztrátu 7 letadel včetně velitele. Pilotem jednoho ze zasažených strojů byl i Cpt. Carl L. Alfred. Podle výpovědi několika svědků, kteří ze země pozorovali zoufalý let poškozeného stroje, odhodil letec kryt kabiny, který dopadl na louky Cholupic. Možná se chystal přistát, ale narazil do svahu v malém údolí mezi poli nedaleko obce Ohrobec. Další americký letec zahynul u obce Ořech, západně od Vltavy. Letcům ostatních zasažených letadel 4. skupiny se podařilo zachránit. Jeden na padáku dopadl do Hostivaře, druhý u Kyjí, další nouzově přistáli u Vinoře a Chodova, pouze místo havárie velitele Lt. Col. Woodse se dosud nepodařilo bezpečně identifikovat.

Následující den 17. dubna 1945 letecké operace namířené proti německým leteckým základnám pokračovaly, tentokrát se zaměřily na letiště v Ruzyni. Opět útočily Mustangy, nyní od 357. stíhací skupiny a i tentokrát byla protiletecká obrana letiště úspěšná. Na anglické základny se nevrátily 3 stroje. Jedno letadlo havarovalo do hráze rybníka v Litovicích, druhý nezvěstný Mustang 357. skupiny, dle pozdější výpovědi samotného pilota, byl po přímém zásahu granátem protiletecké palby nucen ihned nouzově přistát přímo na plochu letiště. Vzpomínky pamětníků připomínají ještě přistání amerického stíhače u obce Dušníky (dnes součást Rudné). Máme tedy dva nezvěstné letouny a dvě místa nouzových přistání - Dušníky a Vestec, a jsme na pochybách, zda přistál u Vestce dne 16. dubna pohřešovaný Lt. Col. Sydney S. Woods, velitel útoku 4. skupiny na kbelské letiště, nebo až následující den 17. dubna třetí nezvěstný letec 357. skupiny Lt. James C. Monahan?

Příhodu může objasnit fotografie, kterou zatím neznámý autor pořídil někde v okolí Prahy. Zachycuje stroj P-51 Mustang po ukázkovém nouzovém přistání. Označení letadla i nápis Nellie Jean stroj jasně určují jako jeden z nezvěstných u 357. skupiny, který 17. dubna pilotoval právě Lt. James C. Monahan.

Najde se snad autor zcela unikátní fotografie, který by potvrdil místo, kde snímek pořídil? Případně kronikář, historik nebo pamětník, který by doplnil, objasnil a na pravou míru uvedl drobné a dosud nepřesné střípky z nedávné minulosti dokumentující fotografie se neztratily a vzpomínky v paměti našich občanů se také nesmazaly.

Dne 17. dubna 1945 po útoku na letiště v Ruzyni pohřešovala 357. stíhací skupina stroj 44-14900, C5-B. Na snímku je zachycen po nouzovém přistání kdesi v okolí Prahy, možná právě v polích u Dušníků! Tři křížky pod kabinou symbolizují tři dosažené sestřely nepřátelských letadel, ovšem letec Lt. James C. Monahan během války žádného sestřelu nedosáhl. Patrně v srpnu 1944, kdy byl Mustang 44-14900 čerstvě přivezen do Anglie z továrny v USA, převzal nový stroj 1./Lt. Paul R. Hatala, zkušený stíhač, který do ledna 1945 dosáhl právě ona tři vítězství. Až poté stroj převzal James C. Monahan, ale příslušná ozdoba již na letounu zůstala.

Výzva II. díl - objasníme osudy havarovaných letadel?

Výzva po objasnění havárie amerického stíhacího letadla u obce (Vestecské listy, říjen 2007) kuriózně přinesla více otázek než odpovědí. Pátrání kolegy F. Vojtáška v Státním oblastním archivu přineslo objev kroniky četnické stanice Jesenice, do které strážmistr Miloslav Rada zaznamenal dne 17. dubna 1945 pod č. 155 lámanou němčinou následující událost: "bylo zjištěno, že v 15 hodin nouzově přistál americký stíhací letoun na pole u Zdiměřic. Místní služebna byla vyrozuměna, pilot Lt. James Honoham byl zadržen a dopraven německé policii v Radošovicích (pozn. u Říčán ?). Letadlo bylo střeženo.", následující den 18. dubna uvádí: "v 9:50h hlídka u letadla byla dle rozkazu přenechána obecním orgánům ve Zdiměřicích. Vše by se zdálo být vyřešené, ovšem četnická kronika obsahuje rovněž záznam již z 16. dubna pod č. 153: "zároveň se zřícením sestřeleného amerického letadla bylo poškozeno (pozn. orig. abgestreift) pole u Vestce". Je záhadou, co můžou tyto dvě zprávy znamenat. Havarovala snad mezi Zdiměřicemi letadla dvě, jedno 16. dubna a druhé hned následující den 17. dubna 1945? Nebo jen havarované letadlo během nouzového přistání poničilo pole na katastru Vestce ale zastavilo se až na katastru Zdiměřic? Proč ale je zmíněn datum 16. dubna? Každopádně četnický zápis aspoň s jistotou potvrdil jednu z událostí popisovanou v úvodním článku - dosud nejasné místo nouzového přistání Lt. Jamese C. Monahan, příslušníka 357. stíhací skupiny 8. letecké armády Spojených států dne 17. dubna 1945. Právě jeho havarovaný stroj P-51 Mustang č. 44-14900 s trupovým označením C5-B zachytil neznámý, ale velmi odvážný fotograf v polích u Zdiměřic. Jeho charakteristická výzdoba, tři černé kříže pod kabinou na znamení tří vítězných leteckých soubojů (pozn. jak jsme si připomněli posledně, patřily předchozímu letci), jsou patrně tytéž kříže, které utkvěly v paměti očitě svědkyni paní E. Zemanové viz. Vestecské listy 4. /2005). Havarované letadlo nestálo v polích dlouho, přestože byly jen tři týdny do konce války, stihli ještě Němci dopravit jen málo poškozený Mustang na letiště ve Kbelích. Zde se nacházel ve společnosti dalších amerických Mustangů 4. stíhací skupiny sestřelených již 16. dubna ještě dlouho po válce a byl postupně

rozebírán. Když zmiňujeme 16. duben 1945 a útok na letiště ve Kbelích, je třeba připomenout, že z osmi pohřešovaných Mustangů 4. skupiny je bezpečně zjištěno jen šest míst jejich havárií, osudy zbylých dvou letadel (oba piloti se zachránili) jsou dosud nejasné. V tomto světle se zmatený záznam jesenického četníka zas nejeví tak nevěrohodným! Závěrem nezbývá než zopakovat výzvu z úvodního článku: najde se snad autor unikátní fotografie, případně kronikář, historik nebo pamětník, který by doplnil, objasnil a na pravou míru uvedl drobné a dosud nepřesné střípky z nedávné minulosti?

Ještě než uzavřeme kapitolu válečných let, je třeba si připomenout velmi působivý příběh jedné naší občanky, které zakusila bezprostředně po ukončení II. světové války.

Uběhlo několik desítek let po válce, než si někdo z významných politických funkcionářů té doby vzpomněl na nevšední hrdinství mladých maturantek ze zdravotní školy. Jedna z oceněných byla i paní Růžena Ženatá, tehdy Pivcová ze Šátalky, která místo tzv. Svatého týdne před maturitou, v květnu 1945 odjela se svými spolužačkami do Terezínské pevnosti. Oblast byla zamořena skvrnitým tyfem. Bylo třeba pomoci zuboženým obětem a likvidovat epidemii. Děvčata neměla moc času na rozmyšlenou, přesto šly do akce dobrovolně. S vědomím, že se nemusí domů vrátit.

Svatý týden

Maturitní ples, stužkování, tablo, poslední zvonění a svatý týden, to jsou tradiční akce, předcházející té nejdůležitější – maturitě. Po úspěšném či neúspěšném složení zkoušky dospělosti se studenti sejdou na maturitním večírku. Tím pomyslně ukončí jednu životní etapu. Úsloví "Svatý týden" zná každý maturant. Sedm svatých dnů je příliš krátký čas hlavně pro ty, kteří chtějí vtěsnat do hlavy veškeré vědomosti za celé studijní období. Pro ty druhé, kteří chtějí mít zkoušku dospělosti již za sebou, je až příliš dlouhý. Proč ale svatý? Proto, aby se abonent na zkoušku dospělosti alespoň na týden oprostil od všech světských radovánek a zkoncentroval svoje myšlení pouze na studium. Tolik na úvod.

Nedávno nás v televizi zaujala krátká zprávička, že se na pultech knihkupectví objevila kniha novináře a scenáristy Alexandra Lukeše "Svatý týden" v Terezíně. Vydalo ji nakladatelství Naše vojsko. Autor kdysi slyšel od své babičky vyprávění o sedmatřiceti ještě nezletilých sestřích ošetřovatelské školy v Praze na Bulovce, které místo přípravy na diplomové zkoušky odjely na počátku května 1945 zachraňovat vězně, do skvrnitým tyfem zamořené terezínské Malé pevnosti. Hrozila zde smrtelně nebezpečná epidemie, která by se rychle mohla stát nezvladatelnou. Tento námět autor použil i v příběhu "Jsi krásná" (1987), který napsal pro Československou televizi. Svatý týden budoucích ošetřovatelek tehdy dostal úplně jinou podobu a na rozdíl od tradice byla krutá praxe jako první v pořadí. Do Terezína se přihlásila všechna děvčata, celý ročník, dobrovolně. Celý ročník dvacetiletých maturantek. Paní Růžena Ženatá, rozená Pivcová z Vestce - Šátalky byla jednou z nich. Bohužel, už není mezi námi. Zemřela v roce 2001. O hrdinství těchto děvčat, které bylo v té době považováno spíš za samozřejmost, jsem se dočetla až ve zmíněné knize. Ač byly všechny maturantky o síle nebezpečí informovány, v tu chvíli si uvědomovaly jen tolik, že nemají žádný čas na rozmyšlení a ze školních lavic odjely autobusem přímo do děsivých podmínek přeplněné Malé pevnosti. Do hrůzného prostředí, které si ani ve snu nedokázaly představit. Byl to boj se smrtí. Ne každý ho zvládl. Tak jako řada dalších dobrovolníků, tak jedna z děvčat ze třídy se nakazila smrtelnou nemocí. Do světa živých se už nevrátila. Stihla sice udělat závěrečné zkoušky, ale 17. června 1945 na následky skvrnitého tyfu zemřela. Ostatní děvčata opustila brány Terezína během června, když byla epidemie zákeřné nemoci zlikvidována.

Uběhlo třicet let, než si na ně někdo na vyšších postech vzpomněl a udělil statečným zdravotníkům plaketu za zásluhy. Uběhlo víc než čtyřicet pět let, když se na našem obecním úřadě jednoho májového sešlo několik vesteckých seniorů, kteří sem byli pozváni, aby zavzpomínali. Jako poděkování si vyslechli dětský pěvecký soubor paní Jiřiny Králové a odnesli si domů kytičku. Při této

příležitosti byla mezi jinými přítomna i naše hrdinka a ve svém vyprávění vzpomínala na svůj "svatý týden" v Terezíně.

Poslanec Václav Mikuláš

Narodil se 9. 4. 1886 v Chrášťanech, okr. Kladno. Již jako šestnáctiletý učeň vstupuje do Národně socialistické mládeže, v níž si dobývá čelného místa jako řečník a organizátor. Po vyučení se uplatňuje několik let v odborovém hnutí Národně socialistické strany. Za svého pobytu ve Vídni pracuje jako čelný funkcionář dolnorakouského výboru národně socialistické mládeže. V roce 1912 se vrací z Vídně a přejímá po svých rodičích zemědělské hospodářství v Jesenici u Prahy (Šátalka). Po první světové válce nastupuje do veřejné práce nejprve v obci, pak v okresní správní komisi a jako člen představenstva Ústřední jednoty československých malozemědělců se stává v roce 1924 jejím předsedou, jímž zůstává až do jejího rozpuštění v r. 1940.

Od roku 1923 zastupuje Československou stranu národně socialistickou jako poslanec v NS, v němž pracuje až do zastavení jeho činnosti na prahu německé okupace. V poslanecké sněmovně NS byl místopředsedou zemědělského výboru. Dlouhá léta byl i členem výboru Zemědělské rady pro Čechy. V roce 1946 bylo předsedou přípravného výboru Jednotného svazu českých zemědělců a opět poslancem.

Protože vojsko a četnictvo pozbylo volebního práva, Jednota malozemědělců, domkařů a dělníků kandidovala jako součást strany čs. národně socialistické samostatně, aby mateřské straně nahradila ztrátu volebních hlasů.

Poválečná Vestec 1945 - 1968

Po válce bylo opět užíváno názvu Československá republika až do roku 1960.

Jako jeden z prvních spolků, který začal fungovat hned po válce ve Vestci, byl oddíl Junáka. Nabízel chlapcům pestrý a bohatý program, měl ale krátké trvání. Oddíl Junáka vznikl již v červnu 1945 a svou aktivitu ukončil v následujícím roce 21. července. Díky dochovaným záznamům pana Jiřího Petáka máme přehled, čím se členové oddílu vedeným panem Engelbertem Rozumem zaměstnávali. Ctíli památky padlých spoluobčanů, prováděli úklid v obci, sportovali, hráli divadlo, tábořili v lesích, u vody atd. (viz Kronika Junáka).

Pan Engelbert Rozum organizoval i amatérská divadelní představení, (např. Sirotek z Radhoště, Dvě Maryčky aj.). Čerpal i z jiných žánrů, například operetky, básničky. Skvělým režisérem byl Josef Šaroch. Prostor divadelním nadšencům poskytovaly sálky v hospodě na Šátalce nebo U Klimešů.

Obecní záležitosti bezprostředně po válce řešil revoluční výbor. Po válečném starostovi panu Janu Veselém, který se po válce s rodinou odstěhoval se do Radovesic u Bíliny, stál v čele obce do voleb v roce 1946 pan Engelbert Rozum. Vestecký Národní výbor měl 12 členů, z toho komunistů bylo šest, národních socialistů pět a jeden člen byl bez politické příslušnosti. Do Radovesic za rodinou pana Veselého se vestečtí několikrát vypravili. Zorganizovali výlet a na místě sehráli přátelské fotbalové utkání.

První poválečné volby 1945 plně potvrdily již předpokládaný přesun politického smýšlení. Změna v mezinárodních vztazích, především rusko - amerických, měla vliv i na dění v ČSR

V obci kandidovaly dvě strany: KSČ a Národní socialisti. Z voleb vyšla vítězně KSČ.

Podle § 18 MV ze dne 13. 6. 1946 o ustanovení obnovených národních výborů a volbě jejich složek byl na ustavujících schůzích MNV ve dnech 4. 7. a 9. 7. zvolen prvním poválečným předsedou pan Antonín Živný (KSČ) a náměstkem Ing. Josef Perla (NS).

Třetím lednem 1947 byl zahájen dvouletý plán hospodářské výstavby, tzv. Dvouletka. Dva roky, do kterých byly vkládány naděje hospodářské a politické stabilizace, byly nadšeně propagovány rozhlasem, tiskem, plakáty. Slábly však, když katastrofální sucho v roce 1947 postihlo téměř celé území republiky a způsobilo zemědělství obrovské ztráty. Podobné extrémní suché období bylo zaznamenáno v roce 1911, 1904 a 1842.

Charakteristika počasí roku 1947

Počátek ledna roku 1947 se vyznačoval silnými mrazy, které trvaly až do března. To mělo za následek pokles výroby elektřiny v hydrocentrálách. Pro nedostatek pracovních sil v dolech vázla zásoba uhlí v elektrárnách. Se šetřením elektrického proudu souvisela změna letního času. Dne 23. 2. byl tzv. zimní čas posunut na normální, o jednu hodinu vpřed a 20. dubna byly ručičky hodin posunuty o další hodinu vpřed. Už v dubnu, po jarním tání ovládlo náš kraj sucho a poměrně vysoké teploty se udržely až do srpna.

I ve Vestci se počátek roku prezentoval silnými mrazy. Ale už v dubnu se dostavily teplé dny. Rovněž celé letní období bylo charakterizováno vysokými teplotami a katastrofickým nedostatkem srážek. Vody ve studnách ubývalo, některé vyschly, muselo se proto s životodárnou tekutinou maximálně šetřit. Úroda byla slabá, brambory a řepa příliš nenarostly, obilí nízké, zrna se vymlátilo mnohem méně než v minulých letech.

Doprava

Sedmým červencem 1947 bylo v Praze uvedeno do provozu Autobusové nádraží Pankrác. Posílení dopravy autobusovými linkami směřujícími na Benešov, Posázaví bylo pro pracující v Praze obrovským přínosem. Brzy se však projevilo jako nedostačující, autobusy byly přeplněné, v zimě bylo cestování značně komplikované.

Struktura zaměstnaného obyvatelstva ve Vestci

Do zaměstnání mimo obec dojížděli hlavně muži a mladiství: zapracovaní dělníci, řemeslníci a pomocné síly. Ženy zůstávaly doma, staraly se o domácnost a hospodářství, sezónně vypomáhaly u sedláků. Nicméně pracovní síly spíš chyběly, stavební ruch byl zpomalen. I přes odchod některých občanů do pohraničí, které po odsunu Němců zelo prázdnotou, byla bytová situace v obci tíživá. Přesto řada mladých rodin, navzdory ne příliš příznivým poválečným podmínkám, řešila svízelnou bytovou situaci stavbou nových obydlí. Byl to však běh na dlouhou trať.

Veškeré dění v obci, která byla převážně zemědělská, se soustřeďovalo kolem státní a místní komunikace, kterou lemovaly po obou stranách selské statky a hospodářské usedlosti, začínající popisným číslem jedna a končící číslem sedmáct, na Šátalce pokračovaly popisnými čísly 18,19,20. Se svými typickými vjezdovými branami se některé zachovaly do dnešních dnů.

Jak vypadalo takové hospodářství?

Hospodářské sídlo tvořilo uzavřený prostor se stavbami, které sloužily k provozu a hospodaření. Ty byly situovány zpravidla po obvodu hospodářského dvora. Kromě obytných prostor můžeme hospodářské stavby rozdělit na stáje a zařízení pro zvířata (chlěvy, stáje, kurníky a holubníky), dále skladovací prostory, které představovaly stodoly, seníky, sýpky neboli špýchary, sklepy, krechty a prostory pro mechanizaci. Důležitost a postavení vlastníka usedlosti se odvozovala, na kolika ha půdy hospodařil.

Seznam vlastníků statků a hospodářských usedlostí podél vestecké komunikace: Šimečkovi č. 1, Preiningerovi č. 4, Škorpovi č. 6, Paškovi č. 10, Novotný č.11, Skřivanovi č. 12, Hrubý č. 13, Havlíčkovi č.17, Knajzlovi č.16. Na Šátalce byly v blízkosti zájezdního hostince soustředěny statky Vojtěchovských, č.18, Habětínových č. 20. a Smetanových č. 19, kde byl majitelem hospodářství plicní lékař Kohout s manželkou (později se tam říkalo U Horáčků).

Rok 1948

Únorové události 1948 v ČSR - vítězství pracující třídy, zasáhly i do chodu naší obce. Vztahy mezi menšími a většími rolníky nebyly ideální. Přiostrily se stavovské rozdíly, které přetrvávaly ještě dlouhý čas. Poúnorové změny se neprojevovaly okamžitě, přesto znamenaly obrovský zásah do dosavadního způsobu života a uvažování obyvatel. Nutily je řešit závažná dilemata. Nechyběly provokace, některé konflikty se neřešily jenom slovy.

Z dlouhodobého pohledu je však třeba chápat poúnorové změny v širším historickém kontextu. Svět byl na hraně další války, v dalších letech padla železná opona. Na vesnici byla skutečnost taková, že na jedné straně stáli proti sobě statkáři a na druhé straně bezzemci. Na jedné straně ti, co byli celá léta spjatí s hroudou, gruntem a na druhé ti, co si slibovali od změn vývoj kupředu. My můžeme z toho vyvodit jen následující dvě pravdivá tvrzení. Nikdo neměl nic pro sebe a hospodařilo se společně. Zemědělství bylo vždycky synonymem těžké fyzické práce.

Život na českém venkově byl na počátku padesátých let ještě stále poznamenán neblahým dědictvím války, navíc byl výrazně ovlivněn kolektivizací v zemědělství. Bylo to náročné desetiletí. Citelně chyběly zemědělské stroje, průmyslové zboží, potraviny nestačily pokrýt běžnou spotřebu.

Upřednostňování těžkého průmyslu a strojírenství mělo nepříznivý dopad i na hospodaření v zemědělství. V únoru 1951 byly znovu zavedeny lístky na chléb, mouku a brambory, které doplnily již stávající lístky na cukr, textil a oděvy. Další Jobovou zvěstí bylo vyhlášení měnové reformy v roce 1953.

Je známo, že struktura zemědělství po vydání tzv. "scelovacího zákona" v roce 1948 procházela výraznými změnami. V některých obcích byla založena JZD, jinde hospodařily Československé státní statky. I přes rozdílnost ve vlastnictví a právního postavení pracovníků se jednalo o podniky zemědělské výroby stejného typu. Spojovala je stejná forma společenského vlastnictví, ale i stejné výrobní, technické, organizační, později i vědeckovýzkumné problémy. Ať už vestečtí vnesli svou půdu do společného hospodaření dobrovolně a s nadšením, či pod nátlakem, mohli si ponechat část půdy jako záhumenek. Platila ale zásada, že záhumenek byl základem vedlejšího pomocného hospodaření nikoliv hlavním zdrojem obživy a současné stanovy určovaly i dovolený počet chovu hospodářských zvířat.

Kolektivizace zemědělství přinesla mnoha rolníkům a sedlákům velmi krušné a bolestné chvíle. Téměř v každé vesnici byl nějaký zemědělec, který odmítal vstoupit do JZD. Bránil tím společnému hospodaření a socializaci vesnice. Proto byl takový rebelant i s rodinou exemplárně potrestán. K tomu dobře posloužil zákon č. 238/48 na ochranu republiky. Pokud nebyli tzv. kulaci – třídní nepřátelé přímo věznění, byli většinou ze svého gruntu vystěhováni. Jejich dětem pak kádrováci neumožnili možnost studia.

A tak i vedení Místního národního výboru ve Vestci, odvolávaje se na zákony a paragrafy, podepsalo a vydalo v padesátých letech výměry, které se staly ortelelem pro rodinu pana Františka Šimečka ze statku č. 1, pana Stanislava Preiningera z č. 4, paní Vlastu Knajzlovou z č. 16, paní Marii Havlíčkovou ze statku č. 17 a paní Boženu Hrubou, č. 13. Dle zmíněného výměru "nezaručovali" tito vlastníci pozemků řádné obdělání půdy a jejich případné odvolání by znamenalo časovou prodlevu. Rodina Novotných již ve statku č. 11 v tu dobu nebydlela, odstěhovala se a objekt obývala v 50. letech nějaká Američanka.

Počasí v roce 1948 a v následujících letech bylo naštěstí příznivější. Klima ale bylo příznivé i pro výskyt škůdců. Objevilo se mnoho chroustů, jinde vzešlou řepu ničil brouk nosatec. Snížit výnosy bramborového pole dokázala mandelinka bramborová.

Státní statek – farma Vestec zajišťovala živočišnou výrobu, scelená pole a poměrně bohatý půdní fond umožňoval pěstovat obilniny, cukrovou řepu, píce, brambory i mák. Ale se stávajícím počtem zaměstnanců nebylo zpravidla možné zajistit včasnou sklizeň plodin. Kontingent obilí byl předepsán v poválečných letech značně vysoký. Situace v zemědělství byla někdy tak natolik zoufalá, že bylo třeba dalších rukou. Ve žňové sezóně a špičkových pracích přijížděli dělníci z továren, sháněli se brigádníci, vyhledávaly se mimořádné směny, veřejná média jako tisk, rozhlas i obecní ampliony mocně agitovaly. Řada z nás si jistě pamatuje, když jsme místo do školy na vyučování, vyrazili v gumákách na pole a pomáhali vybírat brambory, shazovat cukrovku nebo likvidovat mandelinku bramborovou.

Zemědělská Vestec měla i svojí mlátičku, která stávala na hřišti, na obecní ploše. Během padesátých let byla nahrazena výkonnější, elektrickou, která našla své nové místo v hospodářství č. 16.

Sčítání domů a bytů v roce 1950

V tomto roce bylo provedeno třetí sčítání lidu, domů a bytů i zemědělských a průmyslových závodů.

Obec měla 98 popisných čísel s 356 obyvateli. Předsedou MNV byl Josef Táčner (č. 55). Krámky s koloniálním zbožím, soustředěné na hlavní komunikační tepně obce, pomalu ukončovaly svůj živnostenský provoz (u Divišů č. 5 a na Šatalce). Jediný obchod ve Vestci, který podstoupil postupné změny, byl krámek v domě č. 22, kde prodával pan František Rezek. V roce 1949 převzalo obchůdek družstvo "Bratrství" a manželé Rezkovi pokračovali v prodávání už jako jediní v obci pod hlavičkou družstva. Bratrství zrekonstruovalo kolem roku 1953 hospodářský objekt v čp. 16, (v místě

dnešního Tradimexu) na novou prostornou prodejnu smíšeného zboží. Později prodejnu převzalo LSD Jednota.

Pan Rezek s manželkou Anežkou pracoval v obchodě ve Vestci do roku 1960. Pak začal jezdit s pojízdnou prodejnu potravin LSD Jednoty. Po Rezkových se v prodejně vystřídalo několik vedoucích, ale rčení: jdeme k Rezkům nakoupit, zůstalo v povědomí místních až do jejího úplného zrušení a na přelomu století zbourání objektu.

Jiného konce se dočkal hostinec Vojtěchovských na Šátalce. Hostinského Štekra nahradil po válce nový nájemce pan Polanecký. V padesátých letech však budova sloužila už jen jako bytová jednotka. Zub času ji ohlodával, nikdo nic neopravoval, a tak naprosto zchátralé stavení bylo v sedmdesátých letech zbouráno. Jediným svědkem zájezdního hostince, o kterém je zmiňováno v historii poštovníctví, zůstala autobusová zastávka, která tam stojí dodnes a vzpomínka pamětníků, že čelní část budovy zdobil štukový erb s názvem hostince. Po válce byla zrušena i benzínová pumpa, kterou obsluhoval personál hostince.

Od roku 1943 – 1950 bydlel v obecním domě (č. 3) obecní strážník - Josef Větrovec. Po jeho smrti sloužily tyto prostory obecním zájmům. Scházeli se zde představitelé MNV na schůzích. Setkání nebyla pravidelná, konala se pouze tehdy, když to vyžadovaly okolnosti. V domě se nacházela místní knihovna. Funkci strážníka, jako obecního informátora, posléze nahradil místní rozhlas.

Významné brigádnické akce: zavezení rybníka na návsi u zvoničky (březen 1952).

V pozdějších letech: Zpevnění hráze Vesteckého rybníka, místní kanalizace, úpravy chodníků.

17. listopad 1958 - válcování kamene na silnici protínající Vestec, 20. listopadu následovalo asfaltování povrchu.

V roce 1961 měla obec 399 obyvatel a 101 popisných čísel.

Během roku 1951 se opatření proti „kulakům“ dále zostřovala a zejména ministerstvo spravedlnosti se snažilo prosadit častější uplatňování trestu zákazu pobytu, což v praxi představovalo přesídlování rodin odsouzených sedláků.

Do tohoto období je zasazen příběh jednoho vesteckého sedláka – kulaka

Rodina Františka Šimečka (nar. 1913) se čtyřmi malými dětmi se musela s rodným statkem rozloučit. Nově určený byt o třech místnostech na Nové hospodě, i s ohledem na vážnou nemoc živitele rodiny, byl podle tehdejších posuzovatelů zcela postačující a přiměřený. Více ohledu a pochopení se Šimečkovým dostalo až od tehdejších představitelů MNV v Jesenici. Ti umožnili strádající rodině se přestěhovat do rodinného domku v Jesenici, kde žila jejich matka. Nemovitost č. 1 ve Vestci se dostala do správy státních statků. Po roce 1970, díky paní Lence Mentlíkové, která byla v zastupitelstvu Národního výboru, se mohli členové rodiny Šimečků do zemědělské usedlosti opět vrátit.

Drobné živnosti - průmysl

Do obce, kde převažovala zemědělská výroba, začal pronikat průmysl. Kromě několika drobných živností (pohostinství, koloniály, kovářství, holičství, krejčovství, zahradnictví, ševcovství, výroba kamen), které po roce 1948 buď zanikly, činnost omezily nebo byly znárodněny, si v katastru obce pevně zajistil své místo podnik Safina.

Nebylo pravidlem, že by všichni živnostníci měli na svém domě reklamu, domovní znamení či jinou upoutávku. Živnost provozovali většinou v koutku svého bytu či v malé dílně. Poctivě odvedená práce jim dělala renomé.

Vestecké živnosti

pan Josef Frouz, Šátalka č.34 ..měl sběrnou mléka a výkrmnou husí, vykupoval drůbež po okolí
pan Václav Peták, č.49 - sedlář
paní Marie Bartáková, č. 81 - švadlena
pan Beneda měl holírnu, dřevěná bouda na plácku vedle č. 81 (před domem Jiráků),bydlel
naproti Safině a po válce se odstěhoval do pohraničí
za domem č. 22 a koloniálem stála kovárna pana Jana Jandečky
pan Jirák Václav – č.56 - kamnářství ,
pan František Burša - č.45 - kolářství
pan Josef Müller č.60 - pánský krejčí
pan Jan Trnka č. 90 - autodoprava
pan Jirák Antonín č. 70 – ševcovství
pan Oskar Klein – zahradnictví (později Jelínkova zahrada)

Do roku 1943, do své smrti, byl obecním strážníkem Václav Mikoláš (č. 49), který tuto funkci zastával od roku 1896

Obec měla i svého malíře. Pan Sláva Paukert nevládnul akademický titul, nevystavoval na výstavách, ani jeho díla nezdobí galerie, přesto zanechal v obci okolí svou stopu. Maloval hezké obrázky, krajinky. Kulisy k divadelnímu představení nesly jeho autorství. Byl výtvarně nadaný. Měl rád modrou a zelenou barvu. Bydlel osamoceně v malém domečku zastíněným vrbami, které lemovaly šatalský rybníček. Svůj pronajatý domeček si pomaloval. Pracoval v Safině.

Výtvarně nadaný byl i Engelbert Rozum č. 30 a pan Moritz č. 59, který byl malířem pokojů.

Dráteníci ze Slovenska, kužičkáři, kteří kupovali kůže ze zabíjených domácích zvířat a kominíci byli návštěvníci, kteří čas od času zavítali do vsi a oživovali stereotyp pracovních dnů.

Dráteníci byli jedněmi z těch tzv. světem jdoucích řemeslníků, kteří si uměli poradit s drátem, plechem. Ještě v průběhu padesátých let se čas od času objevil ve Vestci dráteník ze Slovenska. V čem spočívala jeho práce? Za dob našich prababiček byly nádoby zpevňovány drátem, později to byly už jen díry v hrncích, které nebylo problém spravit.

Další etapa kolektivizace zemědělství, neminula ani Vestec. Dorazila v letech 1958 – 1959. Této skutečnosti předcházela řada bouřlivých jednání a schůzí, které probíhaly během roku 1958(např. 6. 6. 1958). Na jedné straně byli ti, co přesvědčovali o přednostech společného hospodaření, na druhé ti, co chtěli hospodařit po staru. Rozhodující den D nastal v prvních lednových dnech roku 1959, kdy se malorolníci museli s těžkým srdcem rozloučit se svými kravkami. Hustý sníh se snášel z oblohy, když v pondělí 5. ledna 1959 byl dobytek převeden ke společnému ustájení do nově vybudovaného kravína v Hodkovicích. Vestecké chlévy a stáje se však úplně nevyprázdnily. Svoje kravičky si ponechali Rozumovi, Müllerovi, Mikolášovi, Ješátkovi, Bukovi. Moc si však nepolepšili. Časem jim nastal problém, čím dobytek nakrmit. Mezi nejdéle soukromě hospodařící patřili Müllerovi.

V šedesátých letech patřil Vestec jako farma společně s Újezdem u Průhonic ke Státnímu statku Zbraslav nad Vltavou, středisko Hrnčíře. Vedení a hlavní kancelář byly soustředěny na Drazdy. Ve Vestci převažovala živočišná výroba. Dvůr v čísle 11 sloužil traktorové stanici, kancelář sídlila v domě č. 4. Do chlévů bývalých statků č. 4, 10, 17 se opět vrátil dobytek. Na jižním okraji obce byl postaven velký kravín, kde bylo ustájeno téměř 100 dojníc. (Kravín byl v devadesátých letech zbourán a objekt spravuje od devadesátých let minulého století AGRO Jesenice). Velká stodola objektu č. 1 byla určena pro výkrmnou kuřat, brojlerů. Asi čtyři páry koní se zabydlely v č. 13 a na Šatalku, zhruba v místech, kde je stanice autobusů, se chovala prasata na výkrm. Vedením farmy prošla řada vedoucích. V paměti občanů zůstala jména jako Josef Tax, zootechnik Kunc. Velká reorganizace roku 1976 přinesla změny. Od 1. 1. 1976 přešly Hrnčíře a Vestec do svazku s JZD Mír Jesenice se sídlem v Hodkovicích. Práce v zemědělství, hned po hornictví nebyla nikdy atraktivní, patřila k nejméně vyhledávaným. Byla fyzicky

náročná a špatně ohodnocená. Nová, poválečná generace mladých nebyla tolik spjatá s půdou jako jejich rodiče a prarodiče a práce v zemědělství ji nelákala.

Jak sami usoudíte, tak skotu a drůbeže bylo na tak malou obec víc než dost. Vnucuje se otázka, či ruce ošetřovaly dobytek a obdělávaly zemědělskou půdu? Byli to titíž lidé, co zasvětili život zemědělství. Opět museli zastávat fyzicky náročnou práci, kdy museli být na nohách od velmi časných ranních hodin do pozdního večera. Práci, kterou zpočátku neulehčovaly stroje, protože chyběly. Obtížné zaměstnání, kde nebylo volných sobot, nedělí a svátků. Ve zbývajícím čase ještě museli ještě stihnout obdělat svoje záhumenky a postarat se doma o svojí havěť. I když zpočátku byly počty drůbeže a domácích zvířat přísně limitovány a kontrolovány, nicméně každá hospodyňka si ráda udržela malý chov slepic, kvůli čerstvým vajíčkům a pár husí. Ještě v šedesátých letech se v domácnostech dralo peří. Ještě dlouho poté, co tato činnost postupně zanikala, mnohé hospodyňky rády vzpomínaly na společná sezení nad lehoučkými pírkami, kdy se povídalo o všem možném.

Safina

Dne 24. 11. 1950 získala tato firma (zpracovávala zlato a drahé kovy) pozemky a budovy od n. p. Barvy - laky a od té doby bylo započato se soustředováním provozů a kanceláří do Vestce. Během dalších desítek let poskytovala Safina (od r. 1958 - 1968 Kovohutě Vestec), pracovní příležitost velkému počtu vesteckých občanů.

Pro vestecké měl podnik velký význam, jelikož zhruba od jeho počátku v padesátých letech až do roku 1990 nabízel obrovskou pracovní příležitost. Mladým nabídl řadu učebních oborů. Továrna nabízela práci nejen místním, ale i mnoha lidem z okolí. Lidé z Vestce do Safiny chodili většinou pěšky. Další zaměstnance, jako třeba ze Zdiměřic a Osnice, dopravoval autobus (pravidelná linka), který jezdil z Prahy - Pankrác v 15h a byl hlavně určen pro zaměstnance Safiny. Jako jediný tak zajížděl do centra Vestce, projížděl obcí a dopravoval dále pracující do zmíněných, t. č. dosti odlehlých vesnic.

Pracovní příležitost přímo v obci nabízel i menší kovozpracující podnik Komex. Firma působila od padesátých let až do 1990 v dílně, která původně patřila kamnáři Václavu Jirákovvi.

Václav Jirák (nar. 1898) se vyučil u firmy Kaliba. Tato firma byla v naší zemi jedna z mála, která byla zaměřena na vybavení kuchyňských provozů. Posléze tuto firmu opustil a osamostatnil se. V roce 1935 založil doma v garáži vlastní podnik, kde se orientoval na výrobu cukrářských pecí, plechových a smaltovaných kamen. Vždyť smaltovaná kamna byla součástí každé domácnosti a nejedna hospodyňka na jejich kvalitu nedala dopustit. Václav Jirák brzy do firmy přivedl svého syna a garáž přebudoval na menší halu. Netrvalo však dlouho, zemi ovládla opět válka a pár let po jejím skončení přišlo znárodnění. Čtyřicet let zde pak hospodařil podnik Komex, který patřil státu. Bývalí majitelé tak mohli do dílen jen nahlížet.

Řecké rodiny ve Vestci

Od mých prvních školních vzpomínek se bude odvíjet téma následujícího vyprávění.

Jednoho podzimního dne v roce 1957, tehdy jsem byla prvňáčkem v jesenické škole, představila naše paní učitelka nového spolužáka. Byl trochu jiný, měl snědou pleť, tmavé oči, na hlavě hustou černou kštici a neuměl moc česky. Jmenoval se Mičes a byl to Řek. My spolužáci jsme si ho přejmenovali na Míšu. Přistěhoval se s rodiči a sourozenci do Vestce.

V letech 1948 – 1952 emigrovalo do Československa 13 tisíc Řeků, (např. do bývalého Sovětského svazu 17 tisíc, do Polska šest tisíc, do Mongolska šest tisíc). Nejdříve byly z řecké vlasti evakuovány děti s nepočetným doprovodem dospě

V poválečném Československu, které samo nebylo v dobré hospodářské situaci, byla pro ně připravena

záchytná střediska v Mikulově a v Mariánských Lázních. Po roce 1949 následovala evakuace dospělých, kteří našli dočasné ubytování v záchytném středisku ve Svatobořicích u Kyjova, Mikulově a Lešanech u Benešova. Později byli Řekové rozptýleni po celém území Čech a Moravy, největší koncentrace dosáhli na Krnovsku, Jesenicku a Žambersku.

V roce 1957 se do Vestce přistěhovalo několik řeckých rodin. Státní statky jim poskytly skromné ubytování a také zaměstnání v bývalých hospodářstvích (č. 10, č. 12). A tak Damianidisovi, Jakovidisovi a Papadopulosovi mohli jenom vzpomínat na svá olivové háje a tabáková políčka v Řecku a museli se přeorientovat na kolektivizované české zemědělství. Vzdálený domov jim mohly připomínat jen dopisy nebo balíčky, jejichž obsah – především olivy, ozdobné korálky (komboloi) nebo i sazenice tabáku, byly pro ně malou psychickou náplastí na jejich stesk, ale pro místní neobvyklým jevem. Řecké rodiny se s místními obyvateli dobře sžily, přizpůsobily se místním poměrům. Vzniklá přátelství přetrvávala dlouho i po jejich odstěhování.

Řečtí imigranti a jejich potomci museli čekat po skončení občanské války ještě dlouhých 30 let než v roce 1982 oficiálně získali plné právo na návrat do své vlasti.

Každá vesnice by měla mít svého starostu, rybník a kostel

Občané Vestce si vždy ze svého středu zvolili své představitele. Rybníků a rybníčků bylo v obci víc než dost. Ale kostel žádný, pouze kamenná zvonička, která původně sousedila s rybníčkem na návsi (zavezen v padesátých letech).

Boží muka

Boží muka neboli pašijový památník byl zpravidla sloup se skříňkou pro pašijový obraz. Na Zelený čtvrtek se vesničané u něj modlili za dobrou úrodu a příznivé počasí. Muka společně s kapličkami tak představovaly místa pro zastavení poutníků. Každý rok se věřící z hrnčířské farnosti, tedy i vestečtí, vydávali pěšky na několikadenní pouť na Svatou Horu u Příbrami nebo k mariánské kapličce do Zdiměřic. Procesí vedené knězem se skládalo z několika desítek poutníků, družiček a předříkávače, který šel v čele průvodu. Taková procesí byla vždy předem ohlášena, noclehy sjednané (často se spávalo ve stodole), proviant na cestu byl většinou z domácích zdrojů. Tradice poutí nezanikla. Žije dál, ale v poněkud jiné podobě a současní poutníci si cestu krátí většinou dopravními prostředky. Pouze boží muka nám zde zůstala. Kde můžeme ve Vestci tato menší kamenická díla hledat? Provedeme malou výpravu po Vestci. První zastávka. Jen torzo - hromádka kamení u rušné křižovatky na Šátalce, (v roce 2014 zrekonstruována). Křesťanský symbol utrpení zde vzal za své asi při nějaké silniční havárii. Další malé zdržení je u domu č. 1, na Vestecké ulici. V jeho blízkosti prý stála kaplička. Není tu vůbec nic, co by ji připomínalo, pouze detail na jedné fotce. Jen malá vzdálenost nás dělí od další kamenné památky – zvoničky (1851). Kdo dal podnět ke stavbě, nevíme. Víme však, kdo na ní zvonil. (pan Václav Mikoláš). Téměř poslední zastavení je na konci vsi - u Vesteckého rybníka, kde bylo v nevábném zákoutí opět kamenné torzo, bez krucifixu a čekalo na svou renesanci. Poslední památku můžeme jen tušit. V blízkosti křižovatky mezi Hrnčířemi a Zdiměřicemi se říkalo "Na Znamení". Z jakého důvodu, není známo.

Každý rok se na počátku slavila července pouť, podle svátku světce Prokopa, kterému je kostel v Hrnčířích zasvěcen. Druhá neděle v září patřila mariánskému posvícení. V tu dobu se na zeleném plácku mezi stromy, naproti hospodě u Klimešů, zabydly na krátký čas střelnice, houpačky a kolotoč. Hudba vyhrávala na celé kolo. Hospodyňky napekly chutné koláčky a v troubě zavoněla dozlatova pečená husa. V neděli večer se konala v hospodě u Klimešů taneční zábava, která mívala často v pondělí večer pokračování. Pondělní zábavě se říkalo "pěkná".

Padesátá léta byla ve znamení omezení vlivu katolické církve. Místní struktura obyvatel nebyla náboženství příliš nakloněná. V padesátých letech bylo na školách ještě povinné náboženství.

Ve vsi se udržovaly křesťanské tradice (poutě a posvícení), ale jinak se církevní svátky mívaly většimu zájmu obyvatel.

Radiokomunikační věž

Radiokomunikační věž, vysoká 63 m - orientační bod z ocelových prefabrikátů, účelově sloužila potřebám rozhlasu VKV a televize. Od roku 1957 se tyčila v místech, kde Vestec hraničí s Hodkovicemi. Měla krátkou historii, ale ve své době velký význam. V roce 1983 byla zbourána. Demolici provedly Brněnské stavby. Věž ztratila svůj význam a Vestec přišel o svůj Eiffelovku.

Mnohem dříve než začala tato věž vyhlížet do kraje, mohli jsme najít v této lokalitě pouze jedinou obytnou budovu, kterou vestečtí nepojmenovali jinak než Perlova vila. Jméno získala po majiteli ing. Perlovi (vlastnil prý autorství na patent na visací zámky). Patřila mu však jen do padesátých let minulého století. Události po únoru 1948 změnilы život mnoha lidem naší země, a tak i zmíněný majitel nedokončené vily musel opustit náš kraj. Svě nové působiště našel někde u Mníšku pod Brdy.

Ojedinělé, zasvěcené informace o tomto objektu a pozoruhodné fotografie nám nejlépe předal pouze ten, kdo v této budově několik desítek let pracoval - zaměstnanec OIRT a ČTU, pan Němec z Písnice

Nejprve několik vět o uvedených zkratkách.

Mezinárodní rozhlasová organizace (OIR), později Mezinárodní rozhlasová a televizní organizace (OIRT) působila na území bývalého Československa od roku 1949 do roku 1992. Přestěhovala se na naše území z Belgie, z Bruselu. Jejím úkolem byla kontrola a koordinace rozhlasových a televizních vysílačů po technické stránce. Pracovala na zakázkách řady zemí, zejména členských států RVHP, Číny, Finska, Egypta, dále řady afrických států, ale i organizací, např. Mezinárodního červeného kříže se sídlem v Ženevě. Zajímavé bylo, že na dálkovém příjmu byla zachycena po dobu 14 dní i kanadská televize. Jako mezinárodní organizace nemohla vlastnit objekty na našem území, a proto v roce 1949 Československý rozhlas odkoupil od pana Perly nedostavěnou vilu. Objekt byl posléze dostavěn a upraven pro potřeby OIRT. V průběhu dalších let přibyla vrátnice a kotelna. V roce 1957 byla dokončena stavba zmíněné věže. V sedmdesátých letech silně podmáčenou lokalitu odvodnila náročná meliorace.

Nově vzniklé Měřicí středisko Vestec zpočátku zaměstnávalo až 30 zaměstnanců, později byly jejich řady zredukovány si na polovinu. Většina z nich byla z Vestce nebo z okolních vesnic.

V sedmdesátých letech přešel objekt do vlastnictví Ministerstva spojů, které mělo zde i své pracoviště. I v letech 1992 až 2005 obhospodařovalo objekt Ministerstvo spojů, dále pak i Český telekomunikační úřad, který se zabýval kontrolou telekomunikačního zařízení na území ČR. Po roce 2005 přešel objekt pod správu Ministerstvo vnitra. V roce 2015 byl na prodej.

Vojenská posádka ve Vestci (vzpomínky Bohumila Maška)

Na východním konci katastru obce (nedaleko Jelínkovy zahrady) se nacházely kasárny, kde byly soustředěny vojenské oddíly protiletectvé obrany.

Koncem roku 1956 zřizovala čs. armáda v obcích kolem Prahy palebná postavení, jejichž posláním byla protivzdušná obrana hlavního města. Těmito slovy začíná vzpomínat pan Bohuslav Mašek, který u zrodu jednoho tzv. „palpostu“ působil. Obdobnou ochrannou úlohu zajišťovaly i další vojenské posádky umístěné např. v Čestlicích, Uhříněvsi, Osnici. Vojenské vedení sídlilo t. č. v zámku v Dolních Břežanech.

Původně měl být zmíněný palpost postaven na místě dnešní ulice Ve Stromkách. Vysoká hladina spodní vody na vybraném pozemku však rozhodla o přemístění vojenského objektu do míst dnešního vodojemu Želivka.

Až do vánoc 1957 byli vojáci ubytováni v polních stanech. Svěpomocí pak postavili dvě zděné budovy s

kuchyní, do kterých se poté přestěhovali.

Takto palpost sloužil přibližně šest let. Poté zde sloužili vojáci – psovodi. K definitivnímu zrušení posádky došlo v prvním čtvrtletí roku 1966. Vojenský útvar zde sice skončil své působení, ale řada vojáků po ukončení povinné vojenské služby ve Vestci natrvalo zůstala. Nějak se tu zapomněli, někteří jsou tu dodnes a na vojnu už jen vzpomínají.

Na závěr vzpomínání si uděláme ještě krátký výlet do těchto míst a vybavíme si, jak asi tento konec vsí vypadal, když jsme se do Vestce přibližovali po silnici od Hrnčíř. Musíme si každopádně odmyslet všechny budovy, vodojem, okály. Před očima nám zůstávají jen obdělávaná pole a záhumenky. V pozadí se rýsovaly budovy kasáren, které skrývaly ve svých útrobách (1,2 m hlubokých okopech) sítěmi zamaskovaná děla s dlouhými laufy. Magické místo pro kluky. Opodál jsme mohli objevit už jen lom naplněný vodou, kde se proháněly drobné rybky. V polích poletovali bažanti, koroptve a zajáci zmateně pobíhali sem a tam. Celou scénérii dokreslovaly šípkové keře a třešně – ptáčnice.

Oslavy masopustu ve Vestci

Proč právě si připomínáme masopust? Masopust neboli karnevalové období bylo v minulosti období od Tří Králů do Popeleční středy. Popeleční středou začíná postní období před Velikonocemi. Maškarní zábava, která probíhala zpravidla na masopustní úterý, tedy v úterý před Popeleční středou, byla vyvrcholením masopustu.

Přeneseme se v čase až do 60 let minulého století a připomeneme si, jak to tenkrát ve Vestci o masopustu vypadalo. Skutečnost byla taková, že i v tomto zimním období vestečtí nezháleli. Mnohem dříve než nastala doba masopustu, plánovali mladí a staří, ženy, děti, hasiči a hlavně příznivci fotbalu, maškarní průvod obcí. Ne jinak tomu bylo i v okolních vesnicích. Vzpomínala paní Hana Trnková Již od nového roku si nadšenci maškar, převleků a přestrojení vymýšleli, čím veřejnost překvapí. Ti šikovnější si masky vytvořili sami, jiní si je půjčovali v půjčovnách nebo sháněli, kde se dalo. Vestecký masopustní karneval měl zpravidla svůj start v sobotu odpoledne před Restaurací U Klimešů. Zde na vyzdobeném žebříňáku čekal pan Skřivan s párem koní. Za ním se na voze usazovaly natěšené, různě vyšňořené děti. Kolem dokola se tvořily skupinky rozpustilých maškar. Za zvuků různé dechovky Bóži Zemana z Hodkovic nebo kapely Františka Hotového z Radějovic pak odstartovalo pestrobarevné procesí své kolečko obcí. Bujarářský průvod nevynechal žádné stavení. Někde neotevěřeli, jinde u dveří čekala paní domu se sladkými koblihami či stopečkou dobrého moku. I když mráz mnohokrát zalézal za nehty, krevní oběh zahřívaly doušky ostřejšího moku, který rozproudil veselou náladu. Karnevalový průvod vytvořil kolečko po Vestci, které se zákonitě uzavřelo zase před Restaurací U Klimešů. Vyvrcholením masopustního veselí byla večerní maškarní zábava, která vydržela až do ranních hodin.

Fotografie z vesteckého masopustu byly v roce 1962 s krátkým článkem zveřejněny v únorovém vydání deníku *Mladá fronta*

Taneční soubor Vestečan

O jmenovaném tanečním souboru neměla řada lidí tušení, nebýt vzpomínek paní Marty Maškové č. 101. Zasluky na vzniku tohoto malého souboru měl jistý pan Doležal. Tento muž se sice ve Vestci nenarodil a jeho poměrně krátký, několikaletý pobyt ve Státním statku nebyl víceméně dobrovolný. Přesto se zapsal do paměti dnešních vesteckých pamětníků. Na sklonku padesátých let minulého století poskytly panu Doležalovi Státní statky skromné bydlení v domě č. 10, kde bydlel se svou manželkou (Řekyní) a dvěma malými dětmi. Nic bližšího o něm není známo. Před pobytem ve Vestci se určitě nějak angažoval v kultuře. Netěšil se ani významné popularitě. Navzdory náročné každodenní práci ve státním statku, kde pracoval jako krmič dobytka, neztratil nic ze svého nadšení pro kulturu. Jako dobrý bavič a schopný manažer si brzy mezi místními získal oblibu. Podařilo se mu dát dohromady vesteckou mládež. Nadchl ji pro tanec a nacvičoval s ní program, který byl součástí jeho

kabaretního vystoupení. Když na svá představení pozval jako hosty známé umělce z Prahy, zájem diváků byl tak obrovský, že prostory hostince U Klimešů praskaly ve švech. V té době se na okraji Vestce začala formovat vojenská posádka, která začala stavět své stabilní působiště v místech dnešního vodojemu. Vojáci byli pro nově vznikající kulturní aktivity velmi vítáni. Doplnili řady chybějících tanečníků a tvořili i hudební doprovod k nově vzniklému souboru "Vestečan". Tančili ve Vestci v hostinci „U Klimešů“, účinkovali v Kunraticích atd. Nebylo třeba fenoménu medií, ale soubor byl brzy znám v okolních vesnicích. Bohužel, tak jak dlouhý byl pobyt pana Doležala ve Vestci, tak dlouhé bylo trvání i jmenovaného spolku. V takto organizovaném tanečním rytmu se nepokračovalo, ale kulturního ducha místní nepozbyli.

Předmájové vzpomínání (pan Jiří Peták)

Předmájová noc nebyla určena k odpočívání. Čarodějnické rejdy, které se odehrávaly v polích za Vestcem, nebyly hlavním bodem nočního bdění. Vždyť následujícího dne se musela tyčit před hostincem " U Klimešů" štíhlá bílá máj se zeleným vrcholkem, opentlená barevnými stuhami. Filipojakubská noc neboli pálená čarodějnic byla akce, která byla doménou především mladé generace. Víc než tato poslední dubnová noc, vzpomínají vestečtí více na stavění a kácení máje. A nebylo toho málo. Řada štíhlých stromků "vyrostla" do rána před domem některých mladých děvčat, pro která byla máj jakýmsi vyznáním lásky. Nemyslete si, že tím všechny starosti a radosti končily. Naopak, bylo jakýmsi nepsaným pravidlem vyhlédnout si vyzdobený štíhlý stromek v méně či více vzdálené vesnici a prostě ho ukrást. Jedna taková dobrodružná akce se skutečně odehrála,

Jednoho májového večera se vestečtí mládenci vydali pěšky na taneční zábavu do Újezdu u Průhonic. Nechtěli se však jen bavit. Vyhlédli si májku a pomocí řetězů a traktoru, který jim přijel na pomoc, chtěli svoji kořist vyvrátit a rychle odtáhnout. Žel, všudypřítomné oko zákona vtělené do postavy strážníka zavinilo, že májka zůstala na svém místě. Chystaná potupa Újezdu se nekonala a odvážní vestečtí mládenci byli nakonec rádi, že vyvázli s pokutou a traktor využili k tomu, že nemuseli jít domů pěšky.

Než se ujal vlády měsíc červen, konalo se před hostincem kácení obecní máje. V poslední májový den byly na vrcholek stromku připevněny např. vuřty nebo lahev vína. Nejedvážnější a nejzdatnější si mohli pro trofej vylézt. Nechtějte vědět, jak je potom páčila sedřená kůže na nohách.

Májové oslavy

Oslavy Prvního máje byly po válce nejdříve soustřeďovány do Jílového, později do Dolních Břežan a Jesenice. Svátečně oděni účastníci s vlajkami, děti v krojích svíraly v ruce mávátko. Řadili se před Hospodou u Klimešů. První zastávka patřila uctění památky obětí světových válek, u pomníku padlých. Domy byly vyzdobeny praporky, v oknech nalepené bílé holubice míru, české a sovětské prapory vlály nad hlavami. Nechyběly alegorické vozy tažené traktory. Pestrý průvod doprovázela hudba.

Snad pro zajímavost je dobré uvést, že v prvním roce po válce měli vestečtí příležitost slavit hned dva první máje. Jak uvedla jedna pamětnice, jeden se konal dopoledne v Jílovém a druhý odpoledne v Jesenici: jeden organizovali národní socialisté, druhý komunisté. Někteří mladí nadšenci se zúčastnili obou dvou. V dalších desetiletí však se oslavy prvního máje staly víceméně povinností, takže účast byla různá. V sedmdesátých a osmdesátých létech zájem o prvomájové oslavy opadal.

Jelínkova zahrada

V místech, kde se říkávalo a možná ještě říká "Na znamení", Vestecká ulice pomalu končí. V místech, kde se ve svém závěru esovitě klikatí, se nachází Jelínkova zahrada. Dnes můžeme toto místo definovat jako plochu o rozloze přibližně 2 ha, zarostlou neprostupnými křovinami a spoustou neošetřovaných, planých stromů. Lokalita se svého času mohla skutečně zahradou nazývat. Udržovaly

a obdělávaly ji především ruce vesteckých občanů. Díky nim se zde množily a rozkvétaly růže, zelenaly se zde i jiné druhy známých keřů a jehličnanů. Okrasná školka p. Jelínka z Dejvic, který měl zřejmě tuto plochu pronajatou, tak poskytovala pracovní příležitost hlavně vesteckým občanům, kteří bydleli v nejbližším okolí. O rozvíjející zahradě zmiňuje i kronikář J. E. Dobiáš, který datuje její vznik na počátek třicátých let minulého století, tedy po kruté zimě v roce 1929. Tehdy valná část dřevin vymrzla a bylo třeba obnovit chybějící zeleň. Mimo jiné uvádí, že ruch velkoměstského předměstí se projevoval i tím, že zahradnické závody odkoupily 10 strychů pole od pí Paškové. Zřejmě za účelem zahradničení. Další osobou, se kterou byla zahrada úzce spjata, byl p. Oskar Klein. Ten zahradnictví vedl asi do roku 1950. Na pracoviště to měl daleko, coby kamenem dohodil. Bydlel na konci vsi a pod jeho vedením zde například pracovaly jeho sousedky, paní Marie Skřivanová a paní Emilie Skřivanová. Zmíněným rokem 1950 však éra rozkvětu „Jelínkovy zahrady“ končí. Lidský faktor zde přestal kladně působit a do dnešní podoby ji zformovaly už jen přírodní vlivy. Oskar Klein však zahradnické činnosti nezanechal a jeho zásluhou vznikla v následujících letech okrasná školka v Kunraticích, kde se specializoval na pěstování růží. Rozsáhlé růžové pole, situované v blízkosti Šeberáku, nabízí své výpěstky dodnes, samozřejmě už pod jiným vedením.

Ani Jelínkova zahrada se nevyhnula dramatickým a smutným momentům. V roce 1936 zde jeden nešťastný, ale osudný výstřel ukončil mladý život pana Františka Zavrtala. O několik let později, na konci II. světové války, nedaleko zahradnictví spadl spojenecký letoun. Vyrušil z práce zaměstnanec a ti byli jedni z prvních, kdo k letadlu dorazili.

Nemoci a pohřby

Od poloviny 19. století byla po celá desetiletí trvalou hrozbou obyvatelstva tuberkulóza. V padesátých létech, díky antibiotikům, vyspělejší lékařské péči a očkování se dařilo tuto obávanou chorobu pomalu likvidovat. Nicméně na scéně se objevila epidemie dětské obrny. Než se proti ní začalo očkovat, tak si toto virové onemocnění našlo ve Vestci své dětské oběti. Několik vesteckých dětí bylo touto infekční nemocí napadeno, bohužel Zdeněk Chlapec (1943 - 1951?) zemřel. Ostatní případy se podařilo vyléčit.

V paměti starousedlíků zůstává i vzpomínka na pohřeb mladého Václava Petáka v roce 1950, který zemřel při výkonu základní vojenské služby. Výpravný pohřeb se nemohl obejít bez dlouhé řady družiček s mládenci, poctu vzdávali i místní hasiči.

Vestečtí vypravovali pohřby zpravidla z domu zemřelého. Rozloučení se zesnulým byla významná událost, kterou prožívali s pozůstalými nejen příbuzní, ale i všichni sousedé, celá vesnice i okolí. V té době ještě nejezdilo po silnici mnoho aut. K přepravě sloužil prosklený pohřební vůz s věnci, černými dekoracemi, který byl tažen koňmi. Povož řídil pan Světlík z Osnice a za zvuků řízných dechových kapely, průvod v čele s knězem se pomalu odebíral na hrnčířský hřbitov.

Vestecká každodennost

Od roku 1965 funkci předsedkyně MNV vykonávala Lenka Mentlíková. Její předností bylo, že byla schopná manažerka. Dokázala lidi nadchnout pro práci, angažovat brigádnické akce, strhnout i ty, kteří neměli moc vůle a chuti spolupracovat. Ve spolupráci s členy sboru dobrovolných hasičů a fotbalistů probíhaly tzv. železné neděle, akce Z a další brigády. Některé významné činnosti té doby si můžeme připomenout: Např. zavezení rybníka na návsi u zvoničky, zpevnění hráze Vesteckého rybníka, úprava místní kanalizace a chodníků.

17. listopad 1958 - válcování kamene na Vestecké ulici a následné asfaltování.

Do vesteckých domácností začala pronikat bílá technika a plastové výrobky. Překonávat vzdálenosti pomáhaly již motorizované dopravní prostředky, elektrická zásuvka našla své trvalé využití. Světla z malých televizních obrazovek (zprvu na pár hodin) začínaly prosvětlovat pokoje. (první televizi měli

Švejdovi a Davídkovi) K domům se přistavovaly garáže pro nová vozidla. Nicméně jízdní kolo bylo stále spolehlivý dopravní prostředek pro každý den.

Střediskovou obcí byla sousední Jesenice, kde byla škola, zdravotní středisko, pošta, telegraf, obchody, záložna, kino a benzinová pumpa. Telefonní spojení jsme mohli spočítat na prstech jedné ruky. Zprvu fungoval pouze ve firmě u Jiráků později v i kanceláři Státních statků.

Komunistický režim uvedl v život další společenské organizace. V padesátých letech se začala organizovat mládež i ženy. Vzniklo ČSM a Svaz vesteckých žen. Sbor dobrovolných hasičů se zrodil již v roce 1912. Jako každá vesnice měl Vestec i své nadšené příznivce myslivosti, kteří se sdružovali v Mysliveckém sdružení Vestec. Baník Vestec později opět Viktoria Vestec, byl název sportovní organizace fotbalistů. Jeho počátky se datují do roku 1932.

Následující statistické údaje prozrazují, že v obci nových stavení nepřibýlo. Spíš se domy poopravily nebo se řešily bytové problémy přístavbou nebo nástavbou.

V roce 1961 měla obec 399 obyvatel a 101 popisných čísel.

V roce 1970 měla obec 413 obyvatel a 104 popisných čísel

Vestec v období 1968 - 2000

Jaro roku 1968 bylo jiné než ta předcházející. Nejenže bylo časně, mělo nádech jakéhosi uvolnění. Po krásném jaru však přišlo léto a jednadvacátý srpen. Již od půlnoci tohoto letního dne informoval český rozhlas, že naší vlast okupovala vojska Varšavské smlouvy. Hlasatelé vyzývali občany ke klidu a k nepodněcování konfliktů, aby okupanti neměli záminku k zásahu. V Praze lidé bránili rozhlas, chtěli co nejdéle udržet necenzurované vysílání. Budova rozhlasu na Vinohradech se nakonec dostala do rukou okupačních jednotek, nicméně vysílání nebylo přerušeno.

Často byly s ilegálním vysíláním Československého rozhlasu spojovány vojenské budovy na Šátalce (bývalé Müllerovy vily), což však nebylo nikdy potvrzeno.

Jak lze popsat atmosféru srpnových dnů? Nejprve ohromné zděšení a překvapení, rozčilené otázky, chaos v dopravě, fronty před obchody, ve kterých nakonec zůstaly jen prázdné regály. Převládala nejistota, co bude následující den. Řada lidí se nemohla dostat do práce, vážlo zásobování. Všichni dychtivě naslouchali novým zprávám z hlavního města, odkud byla v prvních dnech okupace slyšet střelba, dunění a zvuk sirén. Dramatické a nadmíru exponované období trvalo přibližně čtrnáct dní. Pak se situace pozvolna zklidňovala.

V našem regionu se v té době usadili vojáci Varšavské smlouvy dočasně u lesa v Belnici, v prostoru mezi Kocandou a Radějovicemi. Tanky projížděly pouze hlavní, benešovské silnici. Jejich rachot a hřmot byl slyšet už z velké vzdálenosti.

Zima v roce 1970

Zima 1969/1970 byla zima nejen dlouhá, ale byla také charakteristická velkým přídělem sněhu. Vše začalo překvapivě už 26. listopadu 1969 sněhovou nadílkou, která tak ochromila dopravu, že mnoho lidí vůbec nedorazilo do zaměstnání a děti do škol. A to byl teprve začátek. Situace se sice v dalších dnech a měsících stabilizovala, ale sníh už s povrchu nezmizel. Opravdovou zimní atmosféru dokreslovaly silné mrazy, nebylo výjimkou, když teplota klesla pod -20°C , dokonce i -30°C . Skutečná kalamita však nastala až začátkem března. Již od konce února začalo drobně, ale trvale sněžit. Nástup března byl poznamenán dalším přísunem sněhu s větrem. Situace se vyhrotila ze čtvrťka na pátek 6. března, kdy v noci silný vítr zavál všechny cesty a hlavní komunikace tak, že je nebylo vůbec vidět. Hlavní, benešovská silnice připomínala hluboký bílý úvoz, který dovolil průjezd sotva autobusu. Některé vedlejší komunikace vůbec neexistovaly. Dopravit se do práce se podařilo jen někomu, ostatní museli setrvat doma. Bílé divadlo ještě pokračovalo v následujících dnech. Když kalendář oznamoval první jarní den, bylo na polích ještě půl metru sněhu. Jaro mělo toho roku pozždění.

Velká voda

Pamětníci dobře pamatují „velkou vodu“ např. v létě 1966, na vydatný slejvák v posledním červnovém týdnu v roce 1975 nebo v roce 1977 a 1982. Přívalový déšť v pátek večer 2. 6. 2002 jim pro změnu zajistil bezesnou noc. Vzpomínají Medarda v červnu v roce 1971, který potvrdil známou pranostiku plné míře. Pršelo takřka celých, nekonečných 40 dní.

Jak všichni víme, Vestec není situovaná v blízkosti řeky nebo větší vodní plochy, ale nižší nadmořská výška než má sousední Jesenice několikrát způsobila, že především jižní a jihovýchodní okraj obce byl jakýmsi nárazníkem pro valící se vodu, která se k nám v případě vydatného deště řítila z výše položené Jesenice. Proudění vody strhávaly ornici a budoucí úrodu z polí. Hodně záleželo, čím byla právě pole osetá. Bahnitá půda společně s listím a větvemi se valily do dvorů, sklepů a bytů rodinných domků. Silnice se změnila v souvislý vodní tok, kanály nestačily kalnou vodu sbírat. Mohutný proud si prorážel cestu stodolami,

vrata nebyla žádnou překážkou. Při takové spoušti bahno proniklo do kuchyní a pokojů. Záhonky na zahrádkách byly pod vodní hladinou a voda ve studních se změnila v silně znečištěnou. V těchto extrémních situacích byly nejvíce „na ráně“ domky pod hospodou U Klimešů (Drahošovi č. 24, Novákovi a Šlingrová, č. 7) a celá řada domů podél Vestecké ulice. Po dešti pak postiženým nezbylo nic jiného než vyhrnout rukávy, sehnat lopaty, kbelíky, košťata, hadry a pustit se do odklizení a čištění. Na nářky času moc nebylo a nikdy nechyběla vzájemná sousedská výpomoc - fyzická i psychická.

Příliv nových obyvatel - výstavba rodinných domů

V první polovině sedmdesátých let postavila Věžeňská správa ČSR pro své zaměstnance tři jednopatrové zděné dvojdomky s garáží. Domky č. 126- č. 132 stavěli věžňové. Vestec se tak rozrostla o šest rodin.

O výstavbu dalších řadových domků na druhém konci vsi, u Jelínkovy zahrady, se postaraly Pražské vodárny a kanalizace. Co tomu předcházelo?

Vzhledem k intenzivnímu rozvoji hlavního města Prahy a stále stoupající spotřebě pitné vody bylo nutné zajistit další zdroj kvalitní pitné vody, a to úpravnu vody Želivka.

Od roku 1972, kdy byla uvedena do provozu, vyráběla každý rok větší množství pitné vody.

Na území Vestce byl v roce 1973 uveden do provozu vodojem Jesenice I. o objemu 1000 000 m³ pitné vody. V roce 1981 bylo dokončeno jeho rozšíření o další vodojem o objemu 1000 000m³ pitné vody. Do tohoto areálu byla přistavěna v roce 1992 čerpací stanice.

Informace z od odborníka z Pražských vodáren

Vodohospodářský komplex zahrnující vyústění štolového přivaděče pitné vody ze Želivky a zásobní vodojem je nazýván "Vodojem Jesenice", i když leží na k. ú. Vestec. Byl stavěn ve dvou etapách, první pozemní vodojem se dvěma komorami po 50 000 m³ byl uveden do provozu v roce 1972 a druhý byl dokončen v roce 1981, také se dvěma komorami po 50 000m³. Celková kapacita vodojemů je tak 200 000 m³. Kóta dna vodojemů je 328 m. n. m. a maximální výška hladiny je 336 m, tj. kóta 336 m.n.m. Přelivy vodojemů jsou zaústěny do Zdiměřického potoka a dále do Botiče. Fungují pouze nárazově při disproporcích mezi odběrem a přítokem vody. Vodojem mají všechny vstupní otvory prachotěsné a větrání je nucené přes prachové filtry. Zásoba vody ve vodojemech a přivaděči umožňuje i při přerušení dodávek vody z úpravně Želivka (opravy a revize štolového přivaděče) nerušené zásobování vodou v pražské aglomeraci po dobu 48 hodin. Pro tento případ slouží úpravna vody v Podolí jako záložní zdroj a je schopna do 24 hodin nahradit výpadek v zásobování.

Paradoxem této doby však bylo, že na katastrálním území Vestce byly sice zbudovány nádrže pitné vody pro Prahu, ale obec neměla vodovodní řád ani kanalizaci.

Vzpomínka paní Tání Lejnarové, obyvatelky jednoho z okálů

Do okálů jsme se stěhovali v roce 1985, postavené byly o rok dříve, jako služební byty pro zaměstnance vodojemu Jesenice. Nejprve dva dvojdomky a pak další dva. V roce asi 1987 byly postavené dva poslední dvojdomky pro české lesy.

Všichni jsme pracovali ve vodárnách, takže jsme se denně potkávali v práci i doma. Což bylo s někým docela náročné, ale s jinými sousedy jsme se rádi sešli i po práci. Měli jsme podobně staré děti, takže i děti tady měly v lesíku docela prima zábavu a myslím, že i dobrou partu. Někteří jsou spolu dodnes v kontaktu, i když už žijí jinde. Taky jsme společnými silami za našimi domy upravili terén. Po stavbě vodojemu tu zůstaly stavební buňky a neskutečný nepořádek. Jednu buňku jsme opravili a dali do ní pingpongový stůl. Konaly se tu bezva

turnaje. Buňka mimochodem stojí dodnes, ale už je na spadnutí, myslím, že v ní už taky aspoň dva roky nikdo nebyl. Měli jsme společný fond a kupovali si z něj právě takové věci, jako pingpongový stůl, písek do pískoviště a na hřiště, které jsme taky upravili vlastními silami. Jeden čas bylo hřiště docela v dobrém stavu a pravidelně jsme tam přes léto hráli volejbal a líný tenis. Chlapi udělali sekačku, měli jsme jednu společnou pro všechny. Kolem domů nestály ploty, ty jsme začali budovat až s příchodem soukromého vlastnictví.

Takže v souvislosti s výstavbou vodojemu vyrostly v letech 1975 - 1977, za Jelínkovou zahradou, tedy u vodojemu, čtyři rodinné, podsklepené dvojdomky – montované okály typu 117.

Popis domu: rodinný, podsklepený dům - jedna polovina dvojdomku - montovaný z desek, typ OKAL 117, s dvěma nadzemními podlažími, zastřešený sedlovou a pultovou střechou. Tak lze charakterizovat čtyři dvojdomky, které postavily Pražské vodárny pro své zaměstnance kolem roku 1975.

Výskyt většího množství labutí na vesteckém rybníku 1980 – 1990

Vestecká každodennost

Na počátku osmdesátých let jsou vestečtí nějaký čas zásobování pouze pojízdnou prodejnou. Smíšený obchod byl uzavřen. Neutěšenou situaci se během let podařilo napravit, nicméně střediskovou obcí se stala Jesenice.

Takže vestečtí jsou dost často nuceni cestovat do sousední vesnice.

Začneme nejmladší generací. Do mateřské školy v Jesenici, která byla otevřena na sklonku šedesátých let minulého století, docházeli i děti z Vestce. Zaměstnanci Safiny měli stanovený počet dětí, které mohly být do školky přijaty.

Tak jako naše rodiče a prarodiče navštěvovali základní školu v Jesenici, tak i jejich ratolesti sedali do stejných lavic. Po ukončení prvního cyklu dojížděli do tzv. měšťanky, do Kunratic. Jedině děti narozené v letech 1972 a 1973 museli ve druhém vzdělávacím cyklu (od 5 třídy), pokračovat v učivu v ZŠ ulice Plamínková, Praha 4.

Vestečtí byli odkázáni cestovat Jesenice za službami, prakticky za vším. Maso jsme kupovali v řeznictví u Chudomelů, vedle kina stála samoobsluha u Pašků. První pomoc jsme hledali u lékaře či zubaře ve zdravotním středisku, stavební materiál jsme dopravovali ze stavebnin u Langů. Finanční záležitosti jsme řešili v záložně, která byla zároveň i poštovním úřadem s veřejným telefonem. Později se tyto služby oddělily. Chodilo se pěšky po cestě Na Průhoně, jezdilo se na kole, autobusem, později autem.

Kde se vestečtí nejčastěji scházeli?

Scházelo se nejen na velkém hřišti u rybníka, ale i na tzv. malém hřišti, v bývalé Preiningerově zahradě, kde jsme mohli mezi stromy objevit dva rybníčky, dřevěný srub s lavičkami a místo pro ohýnek. Klidné místo pro opékání vuřtů nebo ryb. Existují fotografie z výlovu rybníka v roce 1984.

S jinou partou, ale s podobnými zájmy, jsme se mohli setkat u okálů, které byly postaveny na konci vsi v sousedství s Jelínkovou zahradou.

V létě roku 1983 vyrazila parta vesteckých dětí s dospělými na zálesácký tábor ve Zbořeném Kostelci. Přípravu stravy zajistila paní Helena Drábková s dalšími maminkami. Počasí přálo, pobyt u Sázavy se vydařil.

Před obchodem se smíšeným zbožím se scházely sousedky, které si měly stále co říct a krátily si tím čekání na pojízdnou prodejnu.

Každou neděli se konaly před hospodou U Klimešů trhy drobného zvířectva. Těšily se především v letních měsících velkému zájmu chovatelů, ale i dalších příznivců a dětí. Mladí si mohly v průběhu šedesátých let posedět nebo zatancovat si na odpoledních čajích, které se konaly v neděli podvečer v Restauraci U Klimešů.

Širokoúhlé kino (dlouhý čas jediné v celém okolí) bylo zprovozněné v Jesenici v šedesátých letech a lákalo dlouhá léta mnoho nadšenců. A nebylo divu. Filmové tvorba té doby procházela zlatou érou a biografy byly často naplněny do posledního místečka. A pro ty, na které se nedostalo, se přistavovaly sedadla nebo se muselo hrát ještě další den.

Spolková činnost ve Vestci

Slibné začátky každého spolku nikdy nezaručovaly jeho úspěšnost a životaschopnost. Zlatá období byla střídána lety útlumu. Hodně záleželo na těch, kdo spolek vedl a zda se sešel dobrý kolektiv, který se uměl pro věc nadchnout. Někdy založení spolku plnilo jen úlohu motivačního prostředku.

Svaz chovatelů drobného zvířectva Vestec

Tato organizace sdružovala nejen vestecké chovatele, ale i ty z okolí. Například z Jesenice, Prahy, Dolních Břežan, Libně, Psár a dalších míst. U základů svazu stáli dnes již nežijící členové jako Josef Frouz, Jaroslav Habětín, Václav Mášek, Ota Vojtěchovský. Do řad chovatelů dále patřil Josef Hašpl, Libor Drahoš, Josef Skřivan č. 14 a manželé Antonín a Květa Vrňatovi.

Svaz funguje od roku 1969. Chovatelství má v regionu dlouholetou tradici. Členové mimo jiné organizovali oblíbené chovatelské trhy, které se pravidelně pořádaly každý týden o víkendu v Kunraticích, Jesenici a samozřejmě i ve Vestci. Před hospodou U Klimešů nebo v místech dnešního dětského hřiště na Vestecké vedle hospody U Šimečků, se defilovala ve voliérách plejáda domácích havěti a kotce s ušatými strakáči. A pokud vyšel datum na pouť či posvícení, měnila se akce ve velké shromáždění lidí, vznikala tak příležitost k mnoha příjemným setkáním. Pro velký zájem byly někdy trhy i dvoudenní. Tehdy museli organizátoři vyměnit pohodlí domácích postele za noční službu strávenou ve společnosti králíků, slepic nebo jiných opeřenců.

I když jsme mohli najít téměř na každém dvorku králíkárnou, slepice, husy, kachny a ve chlívků čuníka, byli tu již i chovatelé, kteří specializovali hlavně na holuby (Ladislav Jiráček, Libor Drahoš) nebo třeba na bažanty a andulky. Své chovatelské výsledky prezentovali na různých výstavách a za své úsilí byli mnohokrát zaslouženě ohodnoceni. V domácích vitrínách se pak blýskaly poháry, čestná ocenění. Kromě výstav se příznivci chovatelství drobného zvířectva setkávali také na jimi pořádaných plesech a především na výročních schůzích.

Vestečtí myslivci

Osoby, které právo myslivosti chtějí v celém jeho rozsahu realizovat, musí být odborně způsobilé – mít lovecký lístek, být pojištěné a mít povolenku k lovu. Tak velí zákon.

Vestec měla, co paměť sahá, vždy měl své příznivce myslivosti. Z těch už nežijících to byl například Josef Müller, František Škorpa, Václav Ptáček, Bedřich Sýkora, Václav Drahoš, František Habětín, František Švejda, dále pak František Šimeček st., Karel Douđa st. a další. Vestecká honitba byla převážně polní, hlavní užitkovou zvěří byli bažanti a zajáci.

O vestecké myslivosti se nepodařilo dohledat konkrétnější informace, nicméně každoročně

se na konci podzimu příznivci honu scházeli. V doprovodu svých psů pak vyrážely do luk a polí. Dobře mířené střely zasahovaly své cíle. Hlahol trubky ukončoval hon, následoval výřad zvěře. Pak vedly cesty pánů v zelených uniformách zpravidla do hospody, kde honební akci důkladně zhodnotili.

A kdy můžeme hon nazvat úspěšným?

Úspěšný hon nese tyto charakteristiky: mimořádná ukázněnost myslivců, počet zvěře je vyšší než počet střelců. Bohužel rok od roku stavy bažantů a zajíců zaznamenávají pokles.

Hasičský sbor ve Vestci

Rok 1912 – ve Vestci se kladou základy sboru dobrovolných hasičů. U jeho zrodu stál pan J. E. Dobiáš (č. 4,) který byl v té době i starostou. Sbor, který se z původních 12 činných členů rozšířil na 22, měl též 15 přispívajících a dva čestné členy. Prvním velitelem byl Václav Pašek, pak následoval Antonín Hladík. Pokladnu spravoval Jaroslav Havlíček. Nelze opomenout, že ke sboru patřila i samaritánská četa, které velel František Škorpa (dále Engelbert Rozum a Josef Müller). Jmenovaní absolvovali samaritánskou školu a získané znalosti a dovednosti mistrně zúročili v praktickém životě. Projevili se jako praví samaritáni např. při úrazech na erární (státní) silnici nebo i při smrtelných úrazech elektrickým proudem. Je třeba vyzdvihnout, že působili odborně a nezištně.

Vestecké hasičské představenstvo usilovalo dlouhá léta o zakoupení motorové stříkačky a vymohlo si pro tento účel velké podpory u zemské správy z věcného fondu. Nakonec prý tato akce končila nezdarem „ pro úplné nepochopení občanstva“ (citují kronikáře). Vestecký hasičský sbor měl i nemocenskou pokladnu, která kolem r. 1927 vykazovala fond 2120 Kč. V roce 1926 se šest členů sboru a čtyři dorostenci zúčastnili všehasičského sjezdu v Brně, který zahrnoval i výlet na Macochu. V roce 1924 a 1928 cvičilo 9 členů na sjezdech všeslovanských hasičův Praze. O tom, že se naši hasiči činili především při požárech, není třeba zdůrazňovat. Možná, že by nás ani nenapadlo, že dobrovolné hasičské sbory se musely větším dílem samy starat o získávání finančních prostředků. Tehdejší c.k. úřady počítaly s tím, že největší tíhu ponесou sami členové tvořících se hasičských sborů. A tak chtěli nechtěli museli střídat korunku ke korunce, haléř k haléři. Například pořádáním kulturních akcí. Také knihovny a divadelní sbory sloužily k získávání peněz na nutnou hasičskou výbavu. Zároveň podněcovaly k utužení národního uvědomění a sebe vzdělanosti obyvatel. Vestec měla také divadelní sbor – velmi populární. Pod vedením pana Engelberta Rozuma, který byl jakýmsi dramaturgem a přímo duší celého souboru, zažili „herci“ a věčně publikum mnoho hezkých chvil. Výnos divadelních her se odváděl osvětové komisi, která určovala, jak s penězi naložit (hasičská výbava, knihy, podpora chudým, event. společné výlety).

Seznam vesteckých požárů

Kronikář J.

E. Dobiáš rozdělil vestecké požáry na ty, které byly před založením dobrovolného hasičského sboru ve Vestci a na ty, které se datovaly po r. 1912. Jako první uvádí obytný dům č. 19 u Skřivanů na Šátalce (1898), dále již dříve zmiňované stohy a mlátička p. Krippa (1903), dům Ješátkových (1904), nový obytný dům č. 49, tehdy u Švarců (1910), stohy obilí u Skřivanů č. 28 (1911). Vzato úhrnem ze záznamů vyplývá, že hořely především stohy, stodoly, hospodářská stavení a podotýkám, že jich nebylo málo. Že vinu na požáru nenesl vždy jen zásah bleskem, dlouhodobé sucho či jiná okolnost svědčí záznam z roku 1926, že v domě č. 10 a č. 14 byl požár údajně založen.

Postupně s vymoženostmi doby se hasičské vybavení vylepšovalo. Ruční stříkačku nahradila výkonnější, motorová. Časem se dokoupily hadice, hasičský vůz. Obec dala hasičům k dispozici prostor v budově obecního úřadu. Členská základna se rozrostla. Bílou barvu uniforem s červenými proužky nahradila v padesátých letech modrá, která byla ozdobou prvomájových, ale i pohřebních průvodů. Ani název sboru hasičů nezůstal ušetřen vlivu společensko-politických změn. Za II. světové války to byl Hasičský sbor, v šedesátých letech Československý svaz požární ochrany. Za zmínku stojí, že slovo

hasič našlo synonymum požárníků. Lidový humor nenechal tuto změnu bez odezvy, a tak se říkávalo, že požárníci mají za to udržovat požár do okamžiku, než přijedou hasiči. Po roce 1989 to byli opět "hasiči. Devadesátá léta dala vznik Hasičské vzájemné pojišťovně nebo Divadlu "U Hasičů", nicméně ve Vestci hasičský sbor svoji činnost neobnovil. I když se v padesátých letech začaly do vesteckého hasičského sboru zapojovat ženy a děti, zdálo se, že životaschopnost sboru je pro budoucnost zajištěna. Po celou dobu existence organizace se hledělo na ctění tradic, udržoval se společenský a kulturní život. Pořádaly se oblíbené hasičské plesy, pracovalo se na brigádách, jezdilo se na výlety. Členové sboru nezapomněli nikdy doprovodit svého kamaráda na poslední cestě. Blahopřáli při životních jubileích, byli gratulanti na svatbách či různých oslavách. Pravidelně se scházeli v hostinci u Klimešů. Vedli pečlivě svou dokumentaci, s příkladnou pravidelností prováděli preventivní prohlídky v rodinných domech, provozovnách a nebytových prostorách. K jejich povinnostem patřily protipožární hlídky během žní, kdy byla do těchto akcí zapojena i mládež. K tomu, aby hasičská technika dobře sloužila a hasiči byli v případě požáru užiteční, bylo po celou dobu existence sboru pamatováno na pravidelná praktická cvičení, jejichž součástí byly soutěže nejen v rámci obce, ale i v rozsahu okresu. Zlatá éra vesteckého hasičského sboru trvala do osmdesátých let minulého století. Po rozpadu organizace přešla hasičská technika do vlastnictví hasičů z Osnice.

Ve vedení hasičského sboru figurovaly tyto jména: Václav Polánecký, Jan Neužil, Josef Frouz, František Rezek, Miroslav Bařha, František Drábek, Jaroslav Habětín a další.

Vestecký fotbal

Počátky organizovaného vesteckého fotbalu se datují na začátek 30 let minulého století. Nadšení pro tuto hru, která je nejmasovější, je avšak mnohem starší. Místní zájemci, pokud měli alespoň trochu volného času, kopanou provozovali a soupeřem jim byly většinou sousední vesnice.

U zrodu fotbalového klubu Viktorie Vestec stáli tito zapálení a obětaví občané: p. Václav Jiráček (nar. 1898) jako předseda, dále p. Vojtěch Vrbovec jako jednatel a p. František Tuček jako pokladník. Z hráčského kádru si připomeneme jména Janděčka, Fr. Chlapec, Ant. Barták, J. Šlingr, Josef Buk. Dalšími významnými nadšenci a mecenáši, kterým lze vděčit za rozvoj fotbalu byl například pan František Šimeček ze statku č. 1. Právě on přispěl k tomu, že měli příznivci kulatého míče svoje první hřiště. Spíš hřištětko – louku, které se nacházela za zahradou zmíněného hospodářství. Rozměry sice menší než určovala pravidla, ale bylo travnaté. A to byla jeho přednost. Největším fotbalovým rivalem byla odjakživa Jesenice. Na zápasy se sousedními vesnicemi se všichni dopravovali většinou na kolech. Asi v r. 1933 již hřiště za Šimečkovými nestačilo, tak se naše fotbalové aktivity přenesly do Hrnčív, kde na poli za hostincem hráli vestečtí přibližně dva roky, na pozici 4. třídy. Návrat na domácí zelenou plochu se konal pravděpodobně v roce 1935. Obec měla kolem Vesteckého rybníka louky, které měli místní malozemědělci propachtované na sklizeň trávy. S přispěním obce tak získali vestečtí fotbalisté svůj konečný zelený svatostánek, který zpočátku neměl opět ty správné rozměry jaké má hřiště mít, ale to byla jen otázka času. Povrch hřiště byl poměrně hodně zamokřený, ale vždy travnatý a pro hru přijatelný. Historie vestecké kopané byla zpracována za velkého přispění pana Lad. Jiráčka, pana Zdeňka Zavrtala, pana Jaroslava Skřivana, pana Antonína Papírníka a pana Jiřího Petáka.

Schůze Viktorie Vestec se konaly v restauraci U Klimešů, kde mělo mužstvo klubovnu a zároveň šatnu a na dvoře u pumpy umývárnu. Kabiny na převlékání hráči neměli, takže se převlékali v hostinci ve vyčleněné místnosti, která patřila řeznictví. Řeznické háky na maso zde měly dvojí využití. Kdy se na nich nehoupala zrovna kýta, tak na nich visely zelenobílé dresy. Posléze jim jako šatna posloužilo jeviště nebo prostor pod ním. A někdy v 60 letech byl na hřišti umístěn nepojízdný autobus a ten nahradil šatnu. Fotbalistům tak odpadlo přecházení. Zděné kabiny pro hráče byly postaveny později, svépomocí hráčů a místních hasičů.

Vraťme se ještě zpět do 40 let minulého století. Navzdory těžkým válečným letům vestecký fotbal neupadal, naopak žil. Nastoupila další generace fotbalových nadšenců, noví hráči, jiní trenéři (např. p. Zámostný). A pokud hrozilo, že tým k boji nebude kompletní, počet doplnili hráči z jiných vesnic a to za naturálie, které byly za války obzvláště milé. Za pár kg mouky nebo brambor posílili řady vesteckých např. fotbalisté vysloužilci: V. Novák, který chytal za Hostivař, Chrastil z Chodova, který před tím hrál za Bohémku, dále ještě Knížek. Efekt byl oboustranný. Statkáři, jmenovitě pánové Jaroslav Skřivan, František Šimeček nebo Ota Vojtěchovský, ale i další. Všichni rádi podpořili zemědělskými produkty hráče, kteří zase pozvedli úroveň týmu.

Po II. světové válce ožilo fotbalové nadšení daleko více. V tomto období se na hřišti nejvíce objevovala jména: Jaroslav Šlingr, Jaroslav Skřivan, Antonín Papírník, bratři Zouzalové, Luďa Burša, Ptáček Bohuslav a další. Pokud nebyla jedenáctka kompletní, pomáhali kamarádi z okolních vesnic. Éra změn a dočasný útlum pro vestecký fotbal nastal počátkem 50 let. Z Viktorky se stal Baník podle Kovohutí Safina a travnatou plochu okupovaly husy a kachny. Tahle havěť dokázala původně zelený trávník změnit k nepoznání. Během ní patřila hrací plocha stohům slámy a mlátičce. Do roku 1954 hrála Vestec 4. třídu, početně slábla a reprezentoval ji pouze dorost. Renaissance se klub dočkal v roce 1958, kdy dorost dosáhl hráčské dospělosti (tj. 18 let) a omlazená jedenáctka úspěšně vykopala 3. třídu. Z celého týmu si připomeňme několik osobností. Byli to skvělí synové neméně skvělých otců jako např. Zdeněk Zavrtal, Mirek Chlapec, Josef Buk, Jaroslav Šlingr, dále Jaroslav Klimeš, Václav Mášek, Antonín Papírník a další.

Na počátku 60 let se dostává k míči již poválečná generace. Velmi pěkné úspěchy na zelené trávě dosahoval Zdeněk Pašek. Zájem o něho měli významné pražské fotbalové kluby, nakonec ale zakotvil na několik let v Montážích, Praha 4 – Krč, pak do Jesenice a nakonec hrál ve Vestci.

Během dalších desetiletí se vystřídalo v čele Viktorky řada trenérů, nadšených organizátorů a manažerů. Nemůžeme opomenout zásluhy p. Josefa Lachmana, Josefa Hašpla, Zdeňka Paška, Jiřího Zemana, Vlasty Moutelíka a dalších. Vestecké hřiště zažilo mnoho emotivních okamžiků. Od výbuchů nadšení a provolávání slávy, také i chvíle smutku, zoufalství a bezmocnosti. Datum 06. 10. 1983 se zapsal černě do kroniky vesteckého fotbalu. Mladý a nadějný Josef Rys (31 r.) z Hrnčíř při zápase náhle padl do bezvědomí a přes veškeré snahy odborného a včasného zásahu lékařské péče jeho srdce svůj rytmus definitivně skončilo. V roce 1994 převzal mužstvo Libor Bauer a Milan Hladil. Rok nato Viktoria Vestec postoupila do 2. třídy. Následující úspěšné roky 1996, 1997 znamenaly postup do 1. B třídy a zároveň vzniklo ve Vestci B mužstvo, které bojovalo na pozici 4. třídy. Fotbalová sezóna 1997 – 1998 byla zakončena vynikajícím 2. místem, a to hned za Jesenicí, která postoupila do 1. A třídy. Další úspěšný fotbalový rok přinesl Viktorce postup do 1. A třídy. Skvělá série úspěchů pro zelenobílé vydržela a do roku 2000, kdy 4. místo v tabulce ukončilo období tučných let vestecké kopané. Sponzor a vedoucí mužstva Libor Bauer se s Viktorií Vestec rozloučil. V novém století i tisíciletí se Viktorce již tolik nedařilo a v sezóně 2000 – 2001 klesla do 1. B třídy. Následující sezóna 2001 – 2002 přinesla další propad – do 2. třídy. Sezóna 2002 – 2003 přináší další pád, tentokrát do 3. třídy. V sezóně 2003 – 2004 se podařilo pouze o chlup udržet 3. třídu. Před sezónou 2004 – 2005 odešla z Viktorie Vestec většina hráčů A mužstva, proto došlo ke sloučení s B mužstvem, které pokračovalo v soutěži 3. třídy. V následujících letech Viktoria sestoupila do 4. třídy.

Hodně vzpomínaná jsou pouťová či posvícenská fotbalová utkání – vestecké ženy versus staří páni. Vášnivému souborji na vesteckém hřišti předcházela nejdrívě průvod, který se zformoval před hospodou „U Klimešů“ a za doprovodu dětí a dalších diváků směřoval k vesteckému hřišti.

Československý svaz žen

Rada žen nebo později vzniklý Československý svaz žen byly od roku 1945 jednotné vrcholné organizace československých žen s jednotným programem a stanovami.

Vestecká rada žen vznikla víceméně spontánně, z běžných potřeb. Z pohledu těch, kteří se pro věc angažovali, byla posuzována spíš jako babská zájmová organizace s nevýznamnou politickou ideologií, z pohledu neangažovaných spíše jako závislá instituce řízená nadřazenými orgány. Ponechme stranou tato hlediska. Zjednodušeně řečeno, sešlo se prostě pár aktivních žen, a ty chtěly pro obec něco dělat. Není znám den ani rok založení organizace. Snad někdy na počátku šedesátých let minulého století.

U jejího zrodu stála paní Vlasta Bartáková se svými blízkými sousedkami Marií Habětínovou, Annou Chlapcovou, Miluškou Matouškovou a Annou Bukovou ze Šátalky. Jedním z prvních úkolů, který bylo třeba podniknout, byla obnova prasklé kamenné desky na pomníku padlých. Z vlastních finančních zdrojů a při tehdy existujících skromných možnostech tyto ženy zajistily novou žulovou desku na památník obětem světové války, kterou objednaly a zakoupily v kamenictví u Bartůňků v Kunraticích. Jinak jejich hlavní náplní byla činnost, která byla ponejvíce soustředěna ve prospěch dětí. Ženy své mítinky odbývaly zpravidla na návsi nebo při pravidelném nákupu v místním smíšeném zboží. Nejprve probraly události, které zrovna hýbaly obcí, a když se blížil maškarní karneval, MDŽ, Den dětí nebo mikulášská nadílka, daly hlavy dohromady a zorganizovaly malou mikulášskou besídku v hospodě „U Klimešů“, nebo dětský den na hřišti. Tehdy se nemohly obracet na sponzory jako dnes a jejich skromné příspěvky těžko mohly pokrýt náklady na malou nadílku dětem, i když těch bylo mnohem méně než v současné době. Někdy přispěla finančně malým dílem obec, avšak hlavním zdrojem příjmu byl například sběr železného šrotu, při kterém se ženy pěkně zapotily. Sběrové akce se organizovaly zpravidla společně s místními fotbalisty. Dortík nebo zákusek s čajem třeba na vánoční besídce byl pak odměnou pro děti, které si na vystoupení připravily básničky nebo písničky. Vyjmenované akce se nekonaly se železnou pravidelností, vznikaly spíš živelně, ale měly svůj vzestupný vývoj. Během dalších let se do organizace připojily další nadšené ženy, z nichž musím vzpomenout především paní Lenku Mentlíkovou, tehdejší předsedkyni místního národního výboru, dále Jaroslavu Bubnovou, Helenu Drábkovou a Blanku Hochmannovou. Lenka Mentlíková dala celému ženskému hnutí a nejen jemu, nový, silnější náboj. Uměla lidi strhnout, dokázala nadchnout. Nebyly to jen kulturní akce pro děti, ale i další činnosti, které prospívaly obci. Hodně vzpomínaná jsou fotbalová utkání - vestecké ženy versus staří páni. Vášnivému souboji na vesteckém hřišti předcházela nejprve průvod, který se zformoval před hospodou „U Klimešů“ a za doprovodu dětí a dalších diváků směřoval k vesteckému hřišti. Staří páni, kteří se běžně zadýchávali při klidné chůzi a kteří těžko skrývali svá objemná břicha pod fotbalovým dresem, však se sebevědomím sobě vlastním zapoměli na svůj věkový handicap a s chutí se bojovně postavili proti mladým vesteckým amazonkám. Výsledky zápasů jsem nenašla v žádných zápisech ani fotbalových archivech, ale dokumentující fotografie se neztratily a vzpomínky v paměti našich občanů se také nesmazaly. V sedmdesátých letech, po odchodu Lenky Mentlíkové do Prahy, ženská organizace pokračovala nadále ve své činnosti až do konce roku 1989. Dětské dny a maškarní karnevaly nezmizely z programu, nicméně, ta nejlepší léta už měly za sebou.

Od roku 1980 do 1990 se Vestec stal částí obce Jesenice

Na počátku osmdesátých let jsou vestečtí nějaký čas zásobováni pouze pojízdnou prodejnou. Smíšený obchod byl uzavřen. Neutěšenou situaci se během let podařilo napravit, nicméně střediskovou obcí se stala Jesenice. Takže vestečtí byli nuceni cestovat do sousední vesnice.

Do vesteckých domácností začala pronikat bílá technika, překonávat vzdálenosti pomáhaly již motorizované dopravní prostředky, elektrická zásuvka našla své trvalé využití. Světla z malých televizních obrazovek (zprvu na pár hodin) začínaly prosvětlovat pokoje (první televizi měli Švejdovi a Davidkovi). Do domů se začala přivádět v potrubí voda, z dvorů začaly mizet dřevěné záchody. Ke stavením se přirostly garáže pro nová vozidla. Nicméně jízdní kolo bylo stále spolehlivý dopravní prostředek pro každý den.

Střediskovou obcí byla sousední Jesenice, kde byla škola, zdravotní středisko, pošta, telegraf, obchody, záložna, potřeby pro domácnost, textil, kino a benzinová pumpa. Telefonní spojení Vestce se světem jsme však mohli spočítat na prstech jedné ruky. Aparát se sluchátkem bychom objevili pouze ve firmě

Komex u Jiráků, později v kanceláři Státních statků.

I když provozovat soukromé živnosti režim zprvu zakazoval a nepodporoval, zlaté ručičky řemeslníků neodpočívaly a rádi druhým pomohli Paní Bartáková (č. 81), švadlena měla stále dosti zakázek na šití. Nejen od sousedek a místních. Její věhlas přesahoval hranice obce. Nejinak bylo tomu i u dalších. Pan Jiří Peták (č. 49) důkladně opravoval tašky a kabelky, pan Antonín Jirák (č. 70) měl kolem verpánku stále nějaké rozbité boty. K Jirákům (č. 56), do Komexu jsme si mohli zaskočit s malou opravou kovových výrobků. Pan Josef Buk (č. 36) ze Šátalky, coby malíř pokojů, snad maloval v každém vesteckém domě. V truhlárně pana Fr. Burši (č. 45) kraloval pan Jaroslav Čechuty a v tajích elektrického vedení si byl jistý pan Jiří Pálek (53). Ten měl na starosti i veřejné osvětlení v obci. Dalo by se pokračovat ještě těmi, co mistrně zvládali tesařské řemeslo jako pan Antonín Barták (č. 25) nebo Václav Mášek (č. 95). Vodovodní trubky dokázal spojovat a dát do provozu vodovodní a ústřední topení uměl pan Antonín Papírník (č. 65). Téměř každý kluk si uměl opravit kolo, ale poradit si s nepojízdou motorkou či autem si uměl například pan František Trnka (č. 95), nefunkční televizi s přehledem opravil pan Žilaj (č. 118) nebo Mirek Kerner (č. 52) ze Šátalky.

Komunistický režim uvedl do života další společenské organizace. V padesátých letech se začala organizovat mládež i ženy. Vzniklo ČSM a Svaz vesteckých žen. Sbor dobrovolných hasičů se zrodil již v roce 1912, ale jeho činnost po roce 1980 začala skomírat. Jako každá vesnice měl Vestec i své nadšené příznivce myslivosti. Ti se sdružovali v Mysliveckém sdružení Jesenice - Vestec. Sportovní organizace fotbalistů měla během své éry různá pojmenování, název Viktoria vyměnila za Baník, později opět název Viktoria Vestec. Počátky vesteckého fotbalu sahají do roku 1932 a jeho činnost nebyla nikdy přerušena. Nadšení pro fotbal existovalo vždycky.

Následující statistické údaje prozrazují, že se obec do počtu obyvatel moc nerozrostla obci, ani nových stavení nepřibýlo. Spíš se staré domy poopravily nebo se řešily bytové problémy přístavbou nebo nástavbou.

V roce 1961 měla obec 399 obyvatel a 101 popisných čísel.

V roce 1970 měla obec 413 obyvatel a 104 popisných čísel.

Poklidný život v obci během toho desetiletí nenarušují žádné mimořádné události, můžeme mluvit o určité stagnaci ve vývoji.

V roce 1990 měla obec 370 obyvatel a kolem 150 popisných čísel.

1990 - 2000

Listopad 1989 odstartoval dominový efekt pádů komunistických režimů ve střední Evropě. Dne 9. listopadu padla berlínská zeď. V Praze byla 17. listopadu, v den 50. výročí události listopadu 1939, byla policií zastavena studentská demonstrace a tím byl započat proces označovaný jako „sametová revoluce“. Podobné změny o něco později zasáhly další státy střední a východní Evropy.

Česká republika jako samostatný stát vznikla 1. ledna 1993 – společně se Slovenskou republikou rozpadem původní Česko-Slovenské federativní republiky.

Listopadové události v roce 1989 odstartovaly další významnou historickou etapu. Obec jakoby se probudila z dlouhodobé letargie. V roce 1990 se obec Vestec osamostatnila, odloučila se od Jesenice Nápad oddělit se, se zrodil v hlavě paní Jiřiny Králové a jejího manžela (z Vestce se kole roku 2000 odstěhovali). Na setkáních OF, která se konala v Restauraci u Klimešů, seznámila občany se svou myšlenkou. Než nabyla tato myšlenka reálnou podobu, termín pro realizaci vestečtí propásli. Nicméně nevzdávali se a požádali o výjimku. Výjimka byla povolena a první bod - petice s podpisy vesteckých občanů rozjela osamostatňovací projekt obce. Bylo třeba v krátkém čase sehnat nejméně patnáct podpisů občanů, kteří chtějí pro MNV Vestec pracovat. Podařilo se sehnat dvacet dva podpisů. Další bod požadoval: Musíte stoprocentně vědět, kdo bude chtít pro obec pracovat, nařizoval okresní úřad. Další etapa podpisů potvrdila odhodlanost občanů.

Nebyly to jen podpisy, vesnice se jakoby probudila. Začala žít novými událostmi, začala žít daleko intenzivněji.

Požár v šopovací dílně za vesteckým rybníkem, kde bylo uloženy tlakové bomby, nenechal nikoho v klidu (jaro 1990). Hlavně ty obyvatele, kteří v blízkosti rybníka bydleli.

A poslední důležitý bod osamostatnění: První místní volby v červnu 1990, na které bylo přihlášeno 351? vesteckých voličů. Každopádně byla volební účast vysoká. Volby rozhodly nejen o znovu vzniklém MNV, ale i o nových představených obce. Nové zastupitelstvo se skládalo ze sedmi členů. Předsedou byl zvolen Václav Šmakal, místostarostkou Jiřina Králová.

Určitě za pozornost stojí popsat obec, jak vyhlížela do přelomového roku 1989 - 1990. Nejstarší část, jádro obce, tvořily zemědělské grunty, které zbudovali naši prapředci. Ty lemovaly společně se zvoničkou hlavní komunikaci. Na ně navazovaly jednak směrem k rybníku a jednak na opačnou stranu - k Šátalce, domky chalupníků, které byly postaveny v minulém století. Další výstavba typicky rodinných vesnických zděných domků 50 -70let pokračovala převážně na severní straně obce. Nové stavební prvky, postupy, technologie představují zmíněné dvojdomky a okály.

Obec Jesenice předala budovu OÚ ve Vestci, která patřila Svazarmu. Vzdor všem soudním tahanicím se podařilo spor o budovu vyhrát a majetek přešel do vlastnictví Vestce. Pohled do prostor budoucího úřadu byl neutěšený, žalostný. Budova se skládala z přízemí, jehož součástí byla požární zbrojnice a knihovna a dále z nedostavěného patra. Zanedbané prostory vyžadovaly absolutní rekonstrukci a nové vybavení. Chyběl rozvod vody, neexistovalo sociální zařízení, WC. Knihovna byla pak zrušena a knihy předány do knihovny v Jesenici.

Nový úřad potřeboval vybavení. Nejdříve se sháněl kancelářský nábytek, který se podařilo sehnat na inzerát, skříně, dále trezor, telefonní linku.

Nejinak vypadaly hospodářské usedlosti na hlavní vestecké komunikaci a na Šátalce. Po éře Státních statků se pro lidské oko nabízel zarmucující pohled. Bývalá hospodářství byla místy bez sociálního vybavení, otlučená, neudržovaná, obklopená polorozpadlými zdmi, poničenými ploty. Tu a tam nalepený nějaký přístavek, nástavba. Jak poválečném pohraničí.

Zemědělská půda obklopující obec byla využívána k pěstování široké palety zemědělských plodin. Převažovaly obiloviny, okopaniny, kukuřice i mák, luštěniny. Pole směrem ku Praze byla v osmdesátých letech osázena jahodami i malinami.

Vestec měla v roce 1990, jak už bylo uvedeno, 370 obyvatel. Jen ro zajímavost. V roce 1980 se narodilo ve Vestci pět dětí, v roce 1991 jedno, 1992 dvě, 1993 jedno dítě.

Aby ani kulturní život v obci nevyhasl, vzniká nakrátko kulturní centrum OÁZA- (Oddech a zábava). Cvičení žen, jazykové kurzy nebo kurzy šití se sice nepodařilo udržet, ale pořádaly se první výlety. Nejen po naší republice, ale i do zemí, které jsme nemohli volně navštěvovat. Na jaře v roce 1993 se uskutečnil víkendový zájezd do Vídně a Schönbrunnu, za půl roku se konal zájezd do předvánočního Norimberka. Paní Jiřina Králová založila dětský pěvecký kroužek, který se jmenoval Vestáček.

Prvním vesteckým starostou, který vzešel z oficiálních komunálních voleb v ČSSR (23. 11.1990) po sametové revoluci, byl Karel Douda, místostarostkou Vlasta Kněžů. Nově zvolené zastupitelstvo si vytyčilo náročný program. Zavést v obci vodu, plyn (Pražská plynárenská) a vybudovat kanalizaci. S tím souvisela výstavba čističky (fi. Topol), dále retenční nádrž (fi. Bravos), která se brzy stala nedostačující. Rozkopané komunikace pak přikryly nové chodníky. Vybuodovalo se nové osvětlení obce.

Výstavbu vodovodu a kanalizaci zajistila firmy Elis. Do jednoho hlubokého výkopu, který se táhl celou hlavní komunikací, bylo položeno vedení vody, plynu a kanalizace.

V roce 1993 ukončil smíšený obchod (č. 17) na návsi patřící Jednotě, svou činnost. Obchod fungoval dál pod vedením rodiny Karla a Evy Doudových až do roku 2000.

Autobusová doprava do Vestce se po roce 1990 dočkala výrazných změn. Vestečtí cestující se sice museli přeorientovat, ale každopádně měly změny pozitivní dopad. Důvodem bylo prodloužení autobusové linky č. 226 vedoucí z Prahy - Hrnčír do Vestce. Znamenalo to, že autobus jezdil do obce častěji, (nikoliv dvakrát za den jako dříve) otáčel se u obecního úřadu a vracel se na konečnou stanici v Praze, na Opatově. Přímo úměrně s nárůstem počtu obyvatel si pak autobusový provoz vynutil další změny v jízdním řádě a více spojů. (PID – bus č. 326). V té době zároveň vzrůstá doprava vlastními auty.

Na přelomu století byla odstartována rychle se rozvíjející bytová výstavba, Na původní venkovskou zástavbu navázaly od devadesátých let nové obytné lokality. Vyrostly první rodinné domky, nejdříve na severním konci Vestce. Vznikaly první nové ulice, které dostávaly svá pojmenování. První z nich jsou Javorová, Rovná. (stavělo SDI- Stavební družstvo investorů). V dalších letech byly vybudovány bytové domy Na Suchých.

Podél komunikace Vídeňské došlo k rozvoji komerční výstavby. Původní katastr obce zasahoval až ke kostelu v sousední obci Hrnčírě. Nyní je část tohoto území připojena ke katastru Prahy 11 a část ke katastru obce Jesenice.

V roce 2000 měla obec 533 obyvatel.

Povodně v roce 2002 nezasáhly obec Vestec.

Spolky po roce 2000

Kynologové

Základní kynologická organizace Českého kynologického svazu č. 693 byla ve Vestci založena na jaře roku 2004 a díky vstřícnosti obecního zastupitelstva získala k pronájmu za symbolickou jednu korunu pozemek k výcviku a volnému pobíhání psů za rybníkem. Organizace se věnuje jak rekreačnímu výcviku psů, tak zde působí i několik aktivních členů, kteří vesteckou kynologii reprezentují na republikových i mezinárodních závodech. Část činnosti je zaměřena také na agility, kde se mohou zapojit kynologové z Vestce, Hrnčíř i okolí. Např. předvádí umění a schopnosti svých čtyřnohých miláčků na vesteckém hřišti, a to při větších akcích obce. Můžeme si i připomenout jednu z nich, soutěž pro psy a jejich majitele. Nesla název " O vesteckého šikulu" a konala se v říjnu 2005. Na jaře roku 2013 byl cvičák za rybníkem uzavřen a přemístěn.

Vestecká zvonička

Založena byla 26. 7. 2005 se sídlem ve Vestci, Vestecká 350. Předseda ing. arch Jan Buchar. Posláním organizace je ochrana přírody a krajiny, záchrana kulturních památek a zachování venkovských tradic. Za pomoci občanského sdružení Vestecká zvonička bylo vysazeno lipové stromořadí, vyhlášeny památné stromy. Sdružení zorganizovalo řadu akcí, při nichž se obyvatelé spolu podíleli. Ať už to bylo na likvidaci divokých skládek v okolí obce nebo na tvorbě figurek do vesteckých jesliček. Občany občas informovalo prostřednictvím letáků " Vestecké zvonění".

Řadu akcí iniciovala, organizovala i scénicky upravila ing. Barbora Bucharová. Zmíníme několik nejvýznamnějších:

Následující seznam zahrnuje období aktivity Vestecké zvoničky.

Obnova Božích muk: Boží muka původně ležela za rybníkem v rozvalinách

Sbírka na obnovu božích muk: 1. 4. - 30. 4. 2004, bylo vybráno 23 180Kč. Opravený křížek na betonovém podstavci byl posvěcen 26. 6. 2004 páterem Janem Krajlem z Kunratic a umístěn před Restaurací U Klimešů. V roce 2012 byl renovován a přemístěn zpátky za Vestecký rybník, kde se původně nacházel.

1. vestecký Betlém byl vystaven 19. 12. 2004

2005 - Vestecké posvícení před hospodou U Šimečků. Vyhlášení a realizace veřejné sbírky na zvon do zvoničky. Bylo vybráno 21 077 Kč. Dne 17. 12. proběhlo u jesliček na návsi první zvonění, které provedl pan Jiří Peták starší.

Dětské karnevaly, vánoční besídky a další akce pro děti, vystavení vesteckého Betlému ve Vestci a v Praze.

Finanční sbírka určená na pro postižené občany domu v Javorové ulici a na pomoc s odstraňováním následku požáru, který vypukl 25. 12. 2009. Protokolární sečtení výtěžku z pokladniček proběhlo veřejně 14. dubna 2010 v Restauraci U Klimešů. Výtěžek činil 100 318,-Kč.

